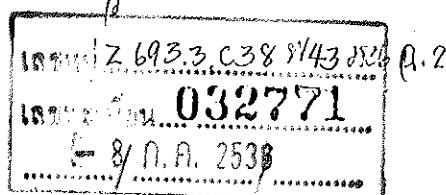

การใช้ประโยชน์จากข้อมูลบรรณารายการ ในสิ่งพิมพ์ ในการทำบรรณารายการ
 ของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย
 The Use of "Cataloging in Publications" Data In
 Cataloging in Academic Libraries,
 Ministry of University Affairs.

พรทิพา ชนะวรรณโณ

Porntipa Chanawanno

วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์
 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
 Master of Arts Thesis in Library and Information Science
 Prince of Songkla University

ชื่อวิทยานิพนธ์ การใช้ประโยชน์จากข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ในการ
ทำบัตรรายการของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา สังกัด
ทบวงมหาวิทยาลัย
ผู้เขียน นางสาวพรทิพา ชนะวรรโณ
สาขาวิชา บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์
ปีการศึกษา 2535

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การใช้ประโยชน์จากข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ใน
การทำบัตรรายการของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย
มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้ประโยชน์จากข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์และ
เพื่อศึกษาความคิดเห็นของบรรณารักษ์เกี่ยวกับความสำคัญและประโยชน์
ของข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ รวมทั้งเสนอรูปแบบการจัดทำข้อมูลบัตร
รายการในสิ่งพิมพ์ในประเทศไทยด้วย

วิธีการวิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามเป็น
เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหัวหน้าบรรณารักษ์ฝ่ายจัดหมู่และทำ
บัตรรายการของห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐบาลและเอกชน สังกัดทบวง
มหาวิทยาลัย จำนวน 53 คน รวม 53 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา
จำนวน 40 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 75.47

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าร้อยละและค่าเฉลี่ย (\bar{x})

ผลการศึกษาค้นคว้าวิจัย เรื่องการใช้ประโยชน์จากข้อมูลบัตรรายการ
ในสิ่งพิมพ์ บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์จากข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์
ทั้งภาษาไทยและต่างประเทศ โดยเฉพาะข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์

ข

ภาษาต่างประเทศ บรรณารักษ์ทั้งหมดใช้ประโยชน์จากส่วนนี้ แต่จะเลือกใช้ข้อมูลเพียงบางรายการ สำหรับรายการข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ที่บรรณารักษ์ส่วนใหญ่เห็นว่า นำไปใช้ได้โดยไม่ต้องดัดแปลงให้เข้ากับหลักเกณฑ์ของห้องสมุดเฉพาะแห่งอีกคือรายการชื่อเรื่องหลัก และรายการชื่อผู้แต่งที่เป็นบุคคลตามลำดับ ส่วนรายการที่บรรณารักษ์ส่วนใหญ่เห็นว่า ต้องดัดแปลงให้เข้ากับหลักเกณฑ์ของห้องสมุดเฉพาะแห่งก่อนคือ รายการหัวเรื่อง และรายการแนวสืบค้น

เรื่องความคิดเห็นของบรรณารักษ์เกี่ยวกับความสำคัญและประโยชน์ของข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ บรรณารักษ์ส่วนใหญ่เห็นความสำคัญและประโยชน์ของข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ เพราะถ้ามีข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์แล้วจะช่วยประหยัดเวลาของบรรณารักษ์ในการเตรียมหนังสือออกบริการ และยังช่วยจัดปัญหาหนังสือค้างค้ำอีกด้วย

เรื่องรูปแบบการจัดทำข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ในประเทศไทย บรรณารักษ์ส่วนใหญ่เห็นว่า หอสมุดแห่งชาติควรเป็นหน่วยงานที่เป็นศูนย์กลางการจัดทำข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ในประเทศไทย โดยจัดทำในรูปแบบใดก็ได้ แต่ต้องมีข้อมูลบัตรรายการครบทุกรายการ และควรจัดพิมพ์ไว้ด้านหลังของหน้าปกใน รายการข้อมูลที่บรรณารักษ์เห็นว่า มีความจำเป็นในการจัดทำข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์มากที่สุดคือ รายการหัวเรื่อง รายการผู้แต่งที่เป็นบุคคล รายการชื่อเรื่องหลัก รายการเลขหมู่ รายการผู้แต่งที่เป็นนิติบุคคล และรายการแนวสืบค้น ตามลำดับ ส่วนรายการที่เห็นว่า มีความจำเป็นในการจัดทำข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ในระดับปานกลางนั้นคือ รายการจำนวนเล่ม/จำนวนหน้า และรายการหมายเหตุ ตามลำดับ

Thesis Title : The Use of "Cataloging in
Publications" Data in Cataloging
in Academic Libraries, Ministry
of University Affairs.
Author : Miss Porntipa Chanawanno
Major Program : Library and Information Science
Academic Year : 1992

ABSTRACT

The purpose of the study is to survey the advantages and importance of employing CIP data in academic libraries. A recommendation on the preparation of CIP in Thai publications is proposed.

Questionnaires were used as the research tool. The subjects of this study were 53 heads of classification and cataloging units or department heads, state and private university libraries under the Ministry of University Affairs. A total of 53 questionnaires were distributed to the subjects and 40 were returned, representing 75.47 per cent of the target population.

Data from the completed questionnaires were analysed using percentage and arithmetic mean as the statistical devices.

On the use of CIP data in cataloging, it can be concluded that most librarians have used some items of the CIP data in cataloging both in Thai and foreign language publications while all librarians have made use of the CIP data in foreign language publications. However, not all data have been used. The data taken directly from CIP are the title and the author(s) whereas the data which need to be adapted to suit individual library systems are the subject headings and tracings.

On the opinions of the librarians on the importance and the advantages of the CIP, the results show that most librarians realize the significance and the benefits of the CIP since the time spent on classifying and cataloging can be shortened and the books can be shelved for circulation much sooner. The problem of backlogs can also be minimized.

On the recommendation on the preparation of CIP in Thai publications, it was found that most librarians commonly agree that the National Library

of Thailand (as a central government clearing house) should initially take action in preparing the CIP for all Thai publications. Such CIP information should be printed on the verso of the title page of each book. The data most needed for CIP preparation are the subject headings, the author(s), the title, the call number, the corporate bodies and the tracings in that order. Other data needed but of less importance are the description areas and the notes.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ สำเร็จลงด้วยดี เพราะผู้วิจัยได้รับคำแนะนำ ความคิดเห็น การตรวจสอบ แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตลอดจนการให้กำลังใจและความปรารถนาดีจากอาจารย์ที่ปรึกษา 2 ท่าน คือ รองศาสตราจารย์วิสิทธิ์ จินตวงศ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์อัมจิต เลิศพงษ์สมบัติ ผู้วิจัยรู้สึกเป็นพระคุณอย่างยิ่ง จึงขอขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ให้ความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน และขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ พี่ น้อง และเพื่อน ๆ ทุกคนเป็นอย่างสูง ที่ได้ให้กำลังใจ และให้การสนับสนุนด้านต่าง ๆ ตลอดมา นอกจากนี้ยังมีผู้ให้ความร่วมมือ ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจอีกมาก ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

พรทิศา ชนะวรรณ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ป
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ข
บัญชีตาราง	จ
บทที่	
1 บทนำ	1
ที่มาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	7
ขอบเขตของการวิจัย	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
ความหมายของการทำข้อมูลบัตรรายการ ในสิ่งพิมพ์.....	11
ประวัติและพัฒนาการการทำข้อมูลบัตรรายการ ในสิ่งพิมพ์ในต่างประ เทศ	12
วิธีการจัดทำข้อมูลบัตรรายการ ในสิ่งพิมพ์	23
การทำข้อมูลบัตรรายการ ในสิ่งพิมพ์ของบางประ เทศ	24
การทำข้อมูลบัตรรายการ ในสิ่งพิมพ์ในประ เทศไทย	28
ข้อดีของข้อมูลบัตรรายการ ในสิ่งพิมพ์	34
ข้อด้อยของข้อมูลบัตรรายการ ในสิ่งพิมพ์	35
3 วิธีดำเนินการวิจัย	37
ประชากร	37
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	37
การเก็บรวบรวมข้อมูล	38
การวิเคราะห์ข้อมูล	38
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	40

บทที่	หน้า
5 บทสรุป การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	61
วัตถุประสงค์	61
วิธีดำเนินการวิจัย	61
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	61
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	62
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้	62
สรุปผลการวิจัย	62
อภิปรายผลการวิจัย	68
ข้อเสนอแนะ	72
บรรณานุกรม	75
ภาคผนวก	82
ประวัติผู้เขียน	97

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกเป็นร้อยละ	40
2 สถานภาพของห้องสมุด จำแนกเป็นร้อยละ	43
3 การใช้ประโยชน์จากข้อมูลบัตรรายการ ในสิ่งพิมพ์ของบรรณารักษ์.....	46
4 รายการข้อมูลบัตรรายการ ในสิ่งพิมพ์ภาษาไทย จำแนกตามลักษณะการใช้ ของบรรณารักษ์	47
5 รายการข้อมูลบัตรรายการ ในสิ่งพิมพ์ภาษาต่างประเทศ จำแนกตามลักษณะ การใช้ของบรรณารักษ์	49
6 ความเห็นของบรรณารักษ์เกี่ยวกับการจัดทำข้อมูลบัตรรายการ ในสิ่งพิมพ์ในประ เทศไทย จำแนกเป็นร้อยละ	52
7 ความสำคัญและประโยชน์ของข้อมูลบัตรรายการ ในสิ่งพิมพ์ในด้านต่าง ๆ	53
8 หน่วยงานที่บรรณารักษ์เห็นว่าควรเป็นศูนย์กลาง ในการจัดทำข้อมูลบัตรรายการใน สิ่งพิมพ์ในประ เทศไทย จำแนกเป็นร้อยละ	54
9 ความคิดเห็นของบรรณารักษ์เกี่ยวกับตำแหน่งของการพิมพ์ข้อมูลบัตรรายการใน สิ่งพิมพ์ในประ เทศไทย จำแนกรูปแบบการจัดทำเป็นร้อยละ	55
10 ความเห็นของบรรณารักษ์เกี่ยวกับตำแหน่งของการพิมพ์ข้อมูลบัตรรายการ ในสิ่งพิมพ์ในประ เทศไทย จำแนกเป็นร้อยละ	56
11 ความคิดเห็นของบรรณารักษ์เกี่ยวกับรายการข้อมูลต่าง ๆ ที่มีความจำเป็น ในการจัดทำข้อมูลบัตรรายการ ในสิ่งพิมพ์ในประ เทศไทย	57

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาของปัญหา

ห้องสมุด เป็นสถาบันที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการศึกษาของ ประเทศ และหน้าที่หลักประการหนึ่งของห้องสมุด คือ การให้บริการวัสดุ สิ่งพิมพ์แก่ผู้ใช้บริการ ในประเทศไทยส่วนใหญ่สารนิเทศในห้องสมุดยังคงอยู่ในรูปของวัสดุสิ่งพิมพ์ ขั้นตอนการปฏิบัติงานก็คงเป็นการปฏิบัติด้วยมือ อาจนำคอมพิวเตอร์มาช่วยงานในบางส่วนเท่านั้น ดังนั้นรายการสืบค้น (Catalog) จึงเป็นเครื่องมืออ้างอิง (Reference tool) ที่สำคัญที่สุดของห้องสมุดที่จะช่วยให้ผู้อ่านสามารถเข้าถึงหรือสืบค้น (Access) หนังสือ เอกสารหรือวัสดุที่ต้องการได้ รายการสืบค้นแบบหนึ่งที่นิยมใช้กันอยู่ทั่วไปในห้องสมุดปัจจุบันคือ รายการสืบค้นแบบบัตร หรือบัตรรายการ (หวงเพชร พศติกุล, 2527 : 4-5) เพราะบัตรรายการเปรียบเสมือนกุญแจที่จะนำผู้ใช้ไปสู่วิทยาการทั้งหลายที่มีอยู่ในห้องสมุด ดังนั้นบัตรรายการจึงช่วยประหยัดเวลาและแรงงาน สำหรับการค้นคว้าวิชาการที่มีอยู่มากมายในห้องสมุดไปได้มาก

ถ้าห้องสมุดเปรียบเสมือนหัวใจของมหาวิทยาลัย หรือศูนย์ข่าวสารของชุมชนแล้ว การทำบัตรรายการอาจเปรียบเสมือนหัวใจของห้องสมุด หรือสำคัญยิ่งกว่านั้น คือ เปรียบเสมือนสมองของห้องสมุด เป็นสมองอันมหึมาที่สร้างสมขึ้นด้วยการใช้กำลังปัญญาติดต่อกันมาหลายชั่วคนของบรรณารักษ์ฝ่ายจัดหมู่และทำบัตรรายการหนังสือ (อัมพร ทิษะระ, 2519 : 46) งานจัดหมู่และทำบัตรรายการหนังสือจะช่วยเสริมให้งานบริการของห้องสมุดมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น กล่าวได้ว่าเป็นการให้บริการแก่ผู้ใช้ห้องสมุดทางอ้อม และหน้าที่หลักของบรรณารักษ์ฝ่ายจัดหมู่และทำบัตรรายการหนังสือ คือ การ

วิเคราะห์เนื้อหาของหนังสือ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้ห้องสมุด ตลอดจนการจัดเก็บและรักษาบัตรรายการของห้องสมุด แก๊โซ่ ปรับปรุง จัดหมวดหมู่ และทำบัตรรายการให้ทันสมัย พร้อมทั้งจำหน่ายบัตรรายการที่เลิกใช้ออกจากตู้บัตร นอกจากนี้ฝ่ายจัดหมู่และทำบัตรรายการหนังสือจะต้องให้ความร่วมมือกับฝ่ายอื่น ๆ เพื่อให้งานบริการของห้องสมุดมีประสิทธิภาพ (Lyle, 1974 : 52-53) นับว่าการทำรายการสืบค้นเป็นงานที่ไม่มีวันสิ้นสุด และนับวันจะมีแต่เพิ่มมากขึ้น เนื่องจากปัจจุบันเป็นยุคสารสนเทศ (Information Age) ได้มีผู้วิจัยศึกษาปัญหาสำคัญที่ฝ่ายจัดหมู่และทำบัตรรายการ ต้องเผชิญอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งฝ่ายจัดหมู่และทำบัตรรายการของห้องสมุดในประเทศไทย ดังต่อไปนี้

ประยงศรี พัฒนกิจจรรย์ (2519 : 232-234) ได้ศึกษาเรื่องระบบจัดหมู่หนังสือที่ใช้ในห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย พบว่าปัญหาสำคัญของบรรณารักษ์ฝ่ายจัดหมู่และทำบัตรรายการหนังสือ คือการขาดความรู้พื้นฐานบางวิชาที่ต้องทำหน้าที่จัดหมู่หนังสือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน (Library of Congress Classification) และปัญหาที่สำคัญของฝ่ายนี้ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ ได้แก่ การไม่มีคู่มือที่ใช้ประกอบการให้เลขหมู่หนังสือภาษาไทย หัวเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทยมีน้อยและล้าสมัย ปัญหารองลงมา ได้แก่ บุคลากรไม่เพียงพอ

อุทพันธ์ จิตราทร (2519 : 100-115) ได้สำรวจปัญหาการบริหารงานการทำบัตรรายการของห้องสมุดโรงเรียนรัฐบาลระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร โดยส่งแบบสอบถามไปให้ครูบรรณารักษ์จำนวน 70 คน ได้กลับคืนมา 62 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 88.57 พบว่าร้อยละ 47.77 ของครูบรรณารักษ์ในการสำรวจ ไม่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์ แต่สามารถปฏิบัติงานในห้องสมุดได้ เนื่องจากผ่านการอบรมวิชาบรรณารักษศาสตร์จากสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยและกรมสามัญศึกษา ครูบรรณารักษ์ร้อยละ 53.23

ไม่มีเวลาทำงานในห้องสมุดได้อย่างเต็มที่ เพราะต้องทำงานอื่นนอกเหนือจากงานห้องสมุด เช่น ทำการสอนและเป็นครูประจำชั้น เป็นต้น ห้องสมุดโรงเรียนร้อยละ 56.45 มีเจ้าหน้าที่ 2 คน เป็นครูบรรณารักษ์ 1 คน ผู้ช่วย 1 คน ปัญหาต่าง ๆ ที่ครูบรรณารักษ์ประสบในการบริหารงานคือ ปัญหาการเงิน บุคลากร และการให้บริการที่เป็นปัญหามาก คือ ขาดพนักงานพิมพ์ดีด คิดเป็นร้อยละ 88.70 โดยเฉลี่ยแล้วครูบรรณารักษ์มีความเห็นด้วยเป็นอย่างมากในเรื่องการจัดตั้งศูนย์บริการของห้องสมุดโรงเรียน และควรมอบหมายหน้าที่นี้ให้แก่ หน่วยงานพิเศษ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

เขชรากรณ์ ทรัพย์ถือสัตย์ (2522 : 229) ได้ศึกษาสภาพและการดำเนินงานของห้องสมุดกระทรวงศึกษาธิการ ผลการวิจัยพบว่า ห้องสมุดกระทรวงศึกษาธิการ มีจำนวนบุคลากรของห้องสมุดไม่เพียงพอแก่การปฏิบัติงาน จำนวนงบประมาณที่ได้รับไม่แน่นอนในแต่ละปี เนื่องจากไม่มีงบประมาณโดยเฉพาะ

สุภลักษณ์ รัตนมณีฉัตร (2522 : 162) ได้ศึกษาการบริหารงานการจัดหมู่หนังสือ และทำบัตรรายการของห้องสมุดมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร โดยส่งแบบสอบถามไปยังหัวหน้าบรรณารักษ์ หัวหน้าฝ่ายและบรรณารักษ์ฝ่ายจัดหมู่และทำบัตรรายการของห้องสมุดมหาวิทยาลัย 9 แห่งรวม 76 ฉบับ ได้รับคืนครบถ้วน ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาของฝ่ายจัดหมู่และทำบัตรรายการของห้องสมุดเกือบทุกแห่ง คือ เรื่องจำนวนบุคลากรที่มีอยู่ในปัจจุบันไม่สอดคล้องกับปริมาณงาน และไม่ได้ทำงานของฝ่ายเต็มเวลา

ดังนั้นจะเห็นว่าปัญหาสำคัญ ๆ ที่ฝ่ายจัดหมู่และทำบัตรรายการเผชิญอยู่ ได้แก่

ปัญหาเรื่องงบประมาณ ซึ่งมาชันโน (Massonneau, 1973 : 1890) ก็ถือว่าเป็นปัญหาหนึ่งในการบริหารงานของห้องสมุด เพราะห้องสมุด

มักได้รับงบประมาณน้อยและมักถูกผู้บริหารมองในแง่ใช้เงินสิ้นเปลือง (ชุตินมา สัจจามันท์, 2521 : 46) จนห้องสมุดไม่สามารถจัดหาเครื่องมือหรืออุปกรณ์ ที่จะช่วยให้การผลิตบัตรรายการเป็นไปอย่างรวดเร็วตามความต้องการได้ ทั้ง ๆ ที่การทำบัตรรายการเป็นงานที่ต้องใช้เวลาและเสียค่าใช้จ่ายสูง

ปัญหาเรื่องบุคลากรไม่เพียงพอและไม่ได้สัดส่วนกับปริมาณงาน เมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับบุคลากร ปัญหาอื่น ๆ ก็ตามมา เช่น เกิดความล่าช้าใน กระบวนการด้านเทคนิค เพราะบรรณารักษ์ต้องใช้เวลาในการจัดหมวดหมู่ หนังสือและทำบัตรรายการก่อนจะนำออกบริการ ปัญหาการทำบัตรรายการไม่ ทัน ปัญหาเรื่องหนังสือค้างค้ำ (Backlogs) และปัญหาการขาดคุณภาพของ งานเทคนิคห้องสมุด เป็นต้น

จากปัญหาเรื่องงบประมาณและบุคลากรดังกล่าว อันส่งผลให้เกิด ความล่าช้าในการทำบัตรรายการ ถ้ามีวิธีที่ช่วยลดความซ้ำซ้อนและช่วยให้ การทำบัตรรายการสะดวก รวดเร็วแล้ว จะช่วยให้ลดค่าใช้จ่ายและประหยัด เวลาในการทำบัตรรายการหนังสือของห้องสมุดแต่ละแห่งลงได้ ห้องสมุด สามารถให้บริการหนังสือแก่ผู้ใช้ได้รวดเร็ว โดยเฉพาะห้องสมุดมหาวิทยาลัย ซึ่งมีปริมาณผู้ใช้ห้องสมุดค่อนข้างสูงต่อวัน เมื่อเปรียบเทียบกับห้องสมุดประเภท อื่น ๆ (หิมพา อินแบน, 2530 : 3) ดังนั้นบรรณารักษ์จึงพยายามแก้ปัญหา โดยการนำเอาวิธีการใหม่ ๆ ที่แปลกไปจากเดิมมาพัฒนาระบบงานเพื่อให้งาน ก้าวหน้าไปสู่จุดหมายปลายทางได้อย่างมีประสิทธิภาพขึ้น (วิภา โภยสุขโช, 2524 : 74) โดยที่ให้งานทำบัตรรายการดำเนินไปได้โดยที่สิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย และเวลาน้อยที่สุด และในขณะเดียวกันก็จะไม่ก่อให้เกิดปัญหาในการใช้ บัตรรายการสืบค้นสารนิเทศด้วย

งานเทคนิคของห้องสมุดก็เช่นเดียวกัน มีการนำเอาเทคโนโลยี ใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้อยู่เสมอ มีการนำคอมพิวเตอร์มาช่วยงานบัตรรายการ การใช้เครื่องถ่ายเอกสาร ถ่ายจากบัตรหลักและนำมาพิมพ์ส่วนเพิ่มของบัตร

ตามต้องการจนครบชุด เป็นต้น นอกจากนี้พัฒนาการที่สำคัญของการจัดหมู่ และทำบัตรรายการหนังสือในคริสต์ศตวรรษที่ 20 อีกประการหนึ่งคือ การจัดตั้งศูนย์กลางทำบัตรรายการ (Centralized cataloging) และความร่วมมือในการทำบัตรรายการ (Cooperative cataloging) ซึ่งเป็นความคิดที่มีมานานแล้ว โดยเมลวิล คิวอี้ ได้ตั้งข้อสังเกตเรื่องนี้ไว้เมื่อ 100 ปีก่อน โดยกล่าวว่า "ในปัจจุบันนี้ เมื่อหนังสือที่มีคุณค่าพิมพ์ออกมาสักชื่อหนึ่ง หนังสือนั้นจะเข้าไปอยู่ในห้องสมุดอย่างน้อย 1,000 แห่ง เจ้าหน้าที่เงินเดือนสูงของแต่ละห้องสมุดทั้ง 1,000 แห่งนั้น จะหยิบหนังสือชื่อนั้นขึ้นมาพิจารณาเพื่อจัดหมู่และทำบัตรรายการ งานซ้ำซ้อนเช่นนี้จะเกิดขึ้นกับห้องสมุดทั้ง 1,000 แห่ง เราจะทดลองจัดตั้งหน่วยงานกลาง ด้วยความสนับสนุนของสมาคมห้องสมุดอเมริกัน เพื่อจัดทำบัตรรายการให้แก่ห้องสมุดต่าง ๆ ได้หรือไม่ เราจะชักชวนให้สำนักพิมพ์ตีพิมพ์รายละเอียดที่จะใช้ในการทำบัตรรายการไว้ในเล่มหนังสือเล่มที่เดียวจะได้อหรือไม่" (วิลเลียม จินตวงศ์, 2520 : 61) วิธีการดังกล่าวนี้ก็คือ บัตรรายการในสิ่งพิมพ์ (Cataloging-in-Publication, CIP) นั่นเอง นับเป็นศูนย์กลางการทำบัตรรายการประเภทหนึ่ง ซึ่งช่วยผ่อนคลายปัญหาด้านงานเทคนิคของห้องสมุด โดยเฉพาะงานจัดหมู่และทำบัตรรายการหนังสือให้เบาบางลงได้ เพราะเป็นที่ยอมรับกันว่า ถ้าบรรณารักษ์ได้รับหนังสือที่มีข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ปรากฏอยู่ในตัวเล่มก็สามารถใช้ข้อมูลนั้นเป็นแนวทางในการทำบัตรรายการได้ทันที โดยต้องใช้ความรู้เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ของห้องสมุด ตรวจสอบฟอร์มและรายละเอียดให้เข้ากับห้องสมุดนั้น ๆ ด้วย (อรจิตร สุวรรณไพศรีย, 2518 : 152) สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยเองก็สนับสนุนโครงการบัตรรายการในสิ่งพิมพ์นี้ และเสนอให้เป็นความร่วมมือระหว่างสำนักพิมพ์กับแผนกบรรณานุกรมแห่งชาติ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย (เสริมศรี เจริญผล, 2518 : 148) เพราะวิธีนี้มีประโยชน์มาก ประหยัดเวลา ค่าใช้จ่าย และสะดวกที่สุด

บรรณาธิการไม่ต้องสิ้นเปลืองเวลาในการตรวจบัตรจากคู่มือของระบบหอสมุด
รัฐสภาอเมริกัน และช่วยขจัดปัญหาหนังสือคั่งค้าง (Backlogs) อีกด้วย
(อรจิตร สุวรรณโทธิศรี, 2518 : 150) อีกทั้งไม่ต้องเสียเวลาในการให้
เลขหมู่ กำหนดหัวเรื่อง เพราะรายละเอียดมีอยู่ในบัตรรายการในสิ่งพิมพ์
แล้ว บรรณาธิการจะได้มีเวลามาปรับปรุงการบริการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
นอกจากนี้ยังแก้ปัญหาเรื่องขาดแคลนบุคลากรทำบัตรรายการที่มีความสามารถ
และชำนาญงาน ช่วยให้บัตรที่ทำออกมาเป็นแบบแผนเดียวกันและมีคุณภาพดีขึ้น
เพราะทำโดยผู้เชี่ยวชาญ ข้อมูลรายการต่าง ๆ ในบัตรรายการในสิ่งพิมพ์นั้น
นอกจากจะเป็นประโยชน์ต่อบรรณาธิการฝ่ายจัดหมู่และทำบัตรรายการแล้ว ยัง
เป็นข้อมูลทางบรรณานุกรมที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้อีกด้วย

ในปี พ.ศ. 2533 ได้มีการศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลบัตรรายการในสิ่ง
พิมพ์ โดยสุภาพร ภัทรนคร เรื่องวิธีการผลิตและการใช้ประโยชน์ของข้อมูล
บัตรรายการในสิ่งพิมพ์ภาษาไทยในเขตกรุงเทพมหานคร อย่างไรก็ตาม ผู้
วิจัยยังคงสนใจที่จะศึกษาเรื่องการใช้ประโยชน์จากข้อมูลบัตรรายการในสิ่ง
พิมพ์ในการทำบัตรรายการของห้องสมุด โดยจะศึกษาเฉพาะกลุ่มบรรณาธิการ
ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา เนื่องจากผู้วิจัยเห็นว่า บรรณาธิการห้องสมุด
สถาบันอุดมศึกษาจะเป็นตัวจักรสำคัญในการที่จะผลักดันให้เกิดโครงการการ
จัดทำข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ในประเทศไทยขึ้น และจากผลการวิจัย
ของ สุภาพร ภัทรนคร เกี่ยวกับความต้องการ ความสำคัญและการใช้
ประโยชน์จากข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์นั้น ปรากฏว่า บรรณาธิการมีความ
ต้องการข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ แต่กลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยดังกล่าว
เป็นบรรณาธิการจากห้องสมุดประเภทต่าง ๆ ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาเฉพาะ
กลุ่มของบรรณาธิการห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา เพื่อยืนยันความต้องการที่จะ
ใช้ประโยชน์ข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์อีกครั้งหนึ่ง เนื่องจากผู้วิจัยมีความ
เห็นว่าสถาบันอุดมศึกษาเป็นแหล่งผลิตความรู้ทางวิชาการ บรรณาธิการห้อง

สมุดสถาบันอุดมศึกษาจึง เป็นกลไกสำคัญที่จะกระตุ้นให้ผู้ผลิตสิ่งพิมพ์ เห็นความสำคัญของข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์และพิมพ์ข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์นั้นลงในสิ่งพิมพ์ที่ผลิตขึ้น เพื่อประโยชน์ของห้องสมุดในการทำบัตรรายการซึ่งช่วยประหยัดเวลา งบประมาณ และลดความซ้ำซ้อนในการทำงานของบรรณารักษ์ ช่วยให้บรรณารักษ์มีเวลาที่จะพัฒนางานอื่น ๆ เพื่อผู้ใช้จะได้รับความรู้ ข้อมูล ข่าวสารที่ถูกต้อง ทันสมัย และตรงตามความต้องการมากที่สุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการใช้ประโยชน์จากข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของบรรณารักษ์เกี่ยวกับความสำคัญและประโยชน์ของข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์
3. เพื่อเสนอรูปแบบการจัดทำข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ในประเทศไทย

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ หัวหน้าบรรณารักษ์ฝ่ายจัดหมู่และทำบัตรรายการหนังสือของห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐบาลและเอกชน สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยในประเทศไทย รวม 53 แห่ง มีรายชื่อดังต่อไปนี้ (เก็บข้อมูลระหว่างเดือนสิงหาคม 2533 ถึงเดือนมกราคม 2534)

หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
 หอสมุดกลาง สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
 สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยมหิดล

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ห้องสมุด มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตวังท่าพระ, วิทยาเขต
พระราชวังสนามจันทร์

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขต
ประสานมิตร, บางเขน, บางแสน, ปทุมวัน, พลศึกษา, พิษณุโลก,
สงขลา และมหาสารคาม

ฝ่ายหอสมุดคฤหาสน์หลวง อรรถกระวีสุนทร สำนักวิทยบริการ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ฝ่ายหอสมุดจอห์น เอฟ. เคนเนดี สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัย
สงขลานครินทร์

ฝ่ายหอสมุดวิทยาศาสตร์สุขภาพ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัย
สงขลานครินทร์

สำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
กองห้องสมุด สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้
กองห้องสมุด สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร
ลาดกระบัง

สำนักห้องสมุดและบรรณสารสนเทศ สถาบันเทคโนโลยี
พระจอมเกล้าธนบุรี

สำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

สำนักบรรณสารการพัฒนา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

ห้องสมุด มหาวิทยาลัยเทคนิคสยาม

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยพายัพ

หอสมุดและศูนย์สนเทศ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
 สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีปทุม
 สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
 หอสมุด สถาบันเทคโนโลยีสังคม (เกริก)
 หอสมุด วิทยาลัยเกษตรบึงทิต
 หอสมุด วิทยาลัยคริสเตียน
 หอสมุด วิทยาลัยเซนต์จอห์น
 หอสมุด วิทยาลัยบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
 หอสมุด วิทยาลัยบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
 หอสมุด วิทยาลัยพยาบาล เซนต์หลุยส์
 หอสมุด วิทยาลัยภาคกลาง
 หอสมุด วิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
 หอสมุด วิทยาลัยมหานคร
 หอสมุด วิทยาลัยมิชชัน
 หอสมุด วิทยาลัยโยนก
 สำนักหอสมุดวิทยาลัยรังสิต
 หอสมุด วิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
 หอสมุด วิทยาลัยศรีอีสาน (คณาจารย์ศรีอุทิศ)
 หอสมุด วิทยาลัยศรีโสภณ
 หอสมุด วิทยาลัยสยามบึงทิต
 หอสมุด วิทยาลัยแสงธรรม
 หอสมุด วิทยาลัยหัวเฉียว
 หอสมุด วิทยาลัยอัสสัมชัญบริหารธุรกิจ
 หอสมุด วิทยาลัยเอเซียอาคเนย์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงการใช้ประโยชน์จากข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์
2. ทำให้ทราบความคิดเห็นของบรรณารักษ์เกี่ยวกับความสำคัญและประโยชน์ของข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์
3. เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยมาสรุปเพื่อเสนอรูปแบบของข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ที่ควรจะเป็นในประเทศไทย เพื่อได้ใช้ประโยชน์จากข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์มากที่สุด อันจะเป็นประโยชน์ในการร่วมมือกันต่อไปในอนาคต

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของการทำข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์

การทำข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ (Cataloging-in-Publication) นี้ เค โลดวิก (K.Lodewyck) เรียกว่า "self-cataloging book" ส่วน เอส อาร์ แรังกานาธาน (S.R. Ranganathan) เรียกว่า "pre-natal cataloging" (Hunter and Bakewell, 1983 : 175) และมีผู้นำมาเรียกชื่อเป็นภาษาไทยต่าง ๆ กัน เช่น วิสิทธิ์ จินตวงศ์ (2520 : 61) เรียกว่า บัตรรายการในสิ่งพิมพ์ ส่วนศุภลักษณ์ รัตนมณีฉัตร (2522 : 52) และ อรจิตร สุวรรณไพศรีย (2518 : 152) เรียกว่า การทำบัตรรายการในระหว่างจัดพิมพ์หนังสือ และ สุนทรี รสสุธาธรรม (2523 : 23) เรียกว่า บัตรรายการสิ่งพิมพ์ซึ่งอยู่ในระหว่างการพิมพ์เผยแพร่ เป็นต้น ถึงแม้ว่าจะนำมาเรียกชื่อแตกต่างกันไป แต่ก็มีความหมายเดียวกัน คือหมายถึง การเตรียมข้อมูลบัตรรายการหรือเตรียมรายละเอียดทางบรรณานุกรม ตามหลักเกณฑ์ในการทำบัตรรายการให้แก่สำนักพิมพ์ เพื่อนำรายการไปพิมพ์ลงในตัวเล่มหนังสือ ซึ่งส่วนใหญ่พิมพ์ลงด้านหลังของหน้าปกใน การให้ข้อมูลวิธีนี้ทำให้ห้องสมุดสะดวกที่จะจัดพิมพ์รายการลงเป็นบัตรได้โดยไม่เสียเวลามากนัก และสามารถนำหนังสือออกบริการได้รวดเร็ว (จารุวรรณ สันตุโสภณ, 2521 : 31-32; Hunter and Backewell, 1979 : 15; Prytherch, 1987 : 138; Vaillancourt, 1980 : 72-73)

ประวัติและพัฒนาการการทำข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ในต่างประเทศ

พัฒนาการที่สำคัญของการจัดหมู่และทำบัตรรายการในคริสต์ศตวรรษที่ 20 ประการหนึ่ง คือ การจัดตั้งศูนย์กลางทำบัตรรายการ (Centralized Cataloging) และความร่วมมือในการทำบัตรรายการ (Cooperative cataloging) ความคิดในการจัดตั้งศูนย์กลางทำบัตรรายการได้เริ่มมีมาตั้งแต่ปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 แล้ว โดยมีผู้เสนอความคิดเห็นไว้หลายคนในหลายช่วงเวลาต่าง ๆ กัน ดังนี้ (Pope, 1970 : 231-234)

เดือนสิงหาคม ค.ศ. 1850 ชาร์ลส์ ซี. จิวเวท (Charles C. Jewett) บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันสมิธโซเนียน (Smithsonian Institution) เสนอโครงการที่มีรายละเอียดมากขึ้นในแนวเดียวกันให้กับ American Association for the Advancement of Science โดยเสนอแนะให้มีการพิมพ์ข้อมูลบัตรรายการและรักษาแม่พิมพ์ (blocks) ไว้ในรูปเดิม เพื่อพิมพ์บัตรแทรกไปกับสิ่งพิมพ์ใหม่ ๆ

ช่วงเวลาตั้งแต่ ค.ศ. 1870 เป็นต้นมา เป็นช่วงที่บรรณารักษ์มีการเพิ่มขึ้นในเรื่องค่าใช้จ่ายในการทำบัตรรายการ จึงมีการเสนอแนวคิดใหม่ในการทำบัตรรายการขึ้นคือ

เดือนมีนาคม ค.ศ. 1876 แม็ก มิลเลอร์ (Max Müller) ผู้ดูแลรักษา (curator) ห้องสมุดบอลเดียน (Bodleian) ได้เสนอความคิดในลักษณะของข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ขึ้น โดยเขียนบทความไว้ในวารสาร The Academy ฉบับวันที่ 18 มีนาคม 1876 ว่าเป็นการสูญเปล่าที่บรรณารักษ์นับร้อย ๆ คน ต่างก็ทำบัตรรายการหนังสือชื่อเรื่องเดียวกัน เขาแนะนำว่าควรพิมพ์บัตรร่างบัตรรายการ (cataloging slips) แลกเปลี่ยนกันระหว่างห้องสมุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งหอสมุดแห่งชาติในยุโรป ควรรับผิดชอบทำรายการหนังสือที่ผลิตขึ้นในประเทศของตน และเสนอด้วยว่า ถ้าเป็นไปได้

ได้ผู้แต่งควรเตรียมบัตรร่างรายการ (slips) สำหรับหนังสือของตน เพื่อ
สำนักพิมพ์จะได้จัดพิมพ์ตามรูปแบบที่ได้ตกลงไว้กับห้องสมุด

ค.ศ. 1876 จัสติน วินเซอร์ (Justin Winsor) และอาร์ อาร์
บาวเกอร์ (R.R. Bowker) บรรณาธิการของ Publishers Weekly
ได้เสนอแนะว่า สำนักพิมพ์ควรจะให้รายละเอียดทางบรรณานุกรมในรูปของ
บัตรรายการลงในหนังสือ ซึ่งจะเป็นการอำนวยความสะดวกแก่บรรณาธิการ
ห้องสมุดและร้านจำหน่ายหนังสือ

ในปีเดียวกัน ซี. เอ. เนลสัน (C.A. Nelson) เสนอเพิ่มเติมว่า
ควรจัดเตรียมบัตรร่างของหนังสือแต่ละเล่ม โดยลงชื่อผู้แต่งและชื่อเรื่อง
อย่างสมบูรณ์ และลงรายการตามแบบบัตรรายการของห้องสมุด บัตรร่างนี้
ควรเป็นกระดาษบาง ๆ มีขนาดเล็กกว่าบัตรรายการที่ใช้ในห้องสมุด เพื่อ
เปิดโอกาสให้แต่ละห้องสมุดนำบัตรรายการนี้ไปตัดแปลง แก้ไข หรือเพิ่มเติม
หัวเรื่องได้ เมื่อห้องสมุดได้รับก็จะฉีกลงบนบัตรรายการและนำไปใช้ได้

ค.ศ. 1877 มีการก่อตั้ง Committee on Publishers Title
Slips ขึ้น โดยมี วินเซอร์ (Winsor), บาวเกอร์ (Bowker) และคิวอี้
(Dewey) ร่วมกันทำงาน รายงานฉบับแรกปรากฏใน Library Journal
เมื่อเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 1878 มีข้อเสนอแนะหลายประการ เช่น ให้มี
การจัดเตรียมรายการ ชื่อเรื่องแบบฉบับ หัวเรื่องและหมายเหตุข้อความที่
สำนักพิมพ์ใช้ในการโฆษณา และอื่น ๆ ที่ใช้ได้ทันทีเหมือนบัตรรายการ โดย
ในบัตรร่างจะต้องประกอบด้วยรายการนำ (Heading) เลขหมู่ในระบบ
ทศนิยมคิวอี้ ชื่อผู้แต่งตามด้วยชื่อเรื่อง คำอธิบายชื่อเรื่องและหมายเหตุ
ข้อความ คณะกรรมการ Committee on Publishers Title Slips
ประสงค์จะจัดสำนักงานของ Library Journal และ Publishers
Weekly ในนิวยอร์กให้เป็นสำนักงานกลาง สำหรับห้องสมุดและผู้จำหน่าย
หนังสือที่จะร่วมมือกันในการทำข้อมูลรายการ โดยให้บรรณารักษ์จากห้องสมุด

มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดและบัณฑิตยสภาของเมืองบอสตันเป็นผู้ดูแลและตรวจสอบการทำบัตรร่าง (title slips) ให้สำนักพิมพ์ส่ง proof sheets or advance copy ของหนังสือแต่ละเล่มมายังสำนักงานกลาง ซึ่งจะได้จัดทำรายการ แก้ไข ปรับปรุง และพิมพ์ส่งคืนให้สำนักพิมพ์อย่างรวดเร็ว สำนักพิมพ์จะพิมพ์บัตรร่างลงบนกระดาษแข็งตามแม่พิมพ์ (plate) นี้ส่งไปยังห้องสมุดและผู้จำหน่ายหนังสือ

ค.ศ. 1879 บาวเกอร์ (Bowker) รายงานว่า แผนงานขั้นแรกของคณะกรรมการ Committee on Publishers Title Slips ไม่ได้ผล เพราะห้องสมุดไม่ใช่บัตรมาตรฐาน ห้องสมุดบางแห่งยังต้องการบัตรรายการในกระดาษบาง เพราะการใช้บัตรแบบมาตรฐานต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง

วันที่ 15 มีนาคม ค.ศ. 1879 Publishers Weekly จัดทำ Title-Slip Registry ซึ่งพิมพ์บนกระดาษบาง หน้าเดียว สำหรับฉีกลงบนบัตรรายการออกจำหน่าย เมื่อสิ้นปี 1879 ได้เปลี่ยนชื่อเป็น Book Registry และปรับปรุงราคาให้ต่ำลง ถึงกระนั้นโครงการนี้ก็ไม่ได้ได้รับความนิยมและเลิกไปเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 1880

ค.ศ. 1950 The Royal Commission on the British Museum เสนอแนะปานิซซี (Panizzi) ซึ่งเป็นบรรณารักษ์หอสมุดพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติของอังกฤษ (The British Museum Library) ว่า การทำรายการไม่ควรทำเฉพาะรายการวัสดุของพิพิธภัณฑสถานเท่านั้น แต่ควรทำรายการหนังสือทุกเล่มที่เป็นภาษาอังกฤษหรือหนังสือที่พิมพ์ในประเทศอังกฤษและอาณานิคม

วิลเลียม ดี คูเลย์ (William D. Cooley) กล่าวว่า ควรหลีกเลี่ยงการทำข้อมูลรายการของหนังสือชื่อเรื่องเดียวกันซ้ำหลายครั้ง โดยเสนอแนะว่า รัฐบาลควรเป็นผู้จัดทำข้อมูลรายการเองและแลกเปลี่ยนกับต่างประเทศ

แม้ว่าในทางปฏิบัติ การเตรียมข้อมูลบัตรรายการดูเหมือนจะหยุดชะงัก แต่แนวความคิดนี้ก็ยังคงมีอยู่คือ ค.ศ.1901 หอสมุดรัฐสภาอเมริกันก็ได้จัดพิมพ์บัตรรายการสำเร็จรูปจำหน่ายแก่ห้องสมุดต่าง ๆ ต่อมาระหว่างเดือนมิถุนายน ค.ศ.1958 - กันยายน ค.ศ.1959 หอสมุดรัฐสภาอเมริกันได้จัดตั้งโครงการทำข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ (Cataloging-in-Source, CIS) ขึ้น นับเป็นศูนย์กลางการทำบัตรรายการประเภทหนึ่งซึ่งช่วยลดงานการจัดหมู่และทำบัตรรายการซ้ำซ้อนกัน

โครงการข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ (CIS) ได้รับเงินสนับสนุนจำนวน 55,000 เหรียญ จาก Council on Library Resources ให้เริ่มโครงการทดลอง เพื่อทดสอบความเป็นไปได้ของโครงการ โดยตั้งสมมติฐานว่า หนังสือทุกเล่มควรมีข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ที่จัดทำโดยศูนย์กลางการทำบัตรที่เป็นแบบแผนเดียวกัน มีแอนดรู ดี ออสบอร์น (Andrew D. Osborn) บรรณารักษ์มหาวิทยาลัยฮาวาร์ด เป็นผู้ให้การสนับสนุนและช่วยเหลือ โดยมีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ (Pope, 1970 : 233)

1. เพื่อตรวจสอบปัญหาด้านการเงินและด้านเทคนิคที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์จากฉบับร่างครั้งสุดท้าย และสำรวจความเห็นของสำนักพิมพ์ ของหอสมุดรัฐสภาอเมริกันถึงความเป็นไปได้ของโครงการ ได้ทดลองทำบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ จำนวน 1,000 ชื่อเรื่อง โดยหอสมุดรัฐสภาอเมริกันเป็นผู้จัด แล้วสำนักพิมพ์นำข้อมูลนี้ไปพิมพ์ลงด้านหลังของหน้าปกใน, ส่วนโคลophon (Colophon) หรือส่วนอื่น ๆ ที่เห็นว่าเหมาะสม

2. เพื่อตรวจสอบปฏิกิริยาของผู้ซื้อ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในห้องสมุดและระดับต่าง ๆ จะพิจารณาในด้านการซื้อบัตรรายการ ค่าใช้จ่ายและระยะเวลาในการจัดทำบัตรรายการ เพื่อนำออกบริการ และวิธีการถ่ายรายการจากหนังสือลงในบัตรรายการ

เดือนแรก ๆ ของโครงการ เป็นการดำเนินการขอความร่วมมือจาก สำนักพิมพ์เพื่อการค้าและโรงพิมพ์ของมหาวิทยาลัย หน่วยงานต่าง ๆ ของ รัฐบาลและสมาคมมากกว่า 300 แห่ง บางสำนักพิมพ์ตกลงเข้าร่วมโครงการ สำนักพิมพ์หลายแห่งไม่สามารถเข้าร่วม เพราะเห็นว่ามีความยุ่งยากด้าน เทคนิค มีสำนักพิมพ์ 244 แห่ง ให้ความร่วมมือในการทดลอง แต่เมื่อ โครงการนี้สิ้นสุดลงใน ค.ศ. 1959 ยังคงมีสำนักพิมพ์ 157 แห่งที่ยังสนับสนุน โครงการนี้

เดือนกรกฎาคม ค.ศ. 1958 ได้ทำข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ จำนวน 25 ชื่อเรื่อง จาก 8 สำนักพิมพ์ และในเดือนมกราคม ค.ศ. 1959 ได้เพิ่มขึ้นเป็น 233 ชื่อเรื่องจาก 86 สำนักพิมพ์ ปรากฏว่ามีหนังสือจำนวน 1,203 ชื่อเรื่องที่ได้พิมพ์บัตรรายการในสิ่งพิมพ์อย่างสมบูรณ์ ดังตัวอย่าง ต่อไปนี้

Andriot, John L.

Guide to U. S. Government serials & periodicals. (Mc-
Lean, Va.) Documents Index, 1962-

v. illus., maps. 29 cm.

CONTENTS.—v. 1. Current serials & periodicals of Washington agencies.

1. U. S.—Government publications—Period.—Bibl. r. Title: U. S.
Government serials & periodicals.

Z1223.Z7A572

015.73

63—587

Library of Congress

ตัวอย่างที่ 1 ข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ของหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน

จากการวิเคราะห์โครงการข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ (CIS) ทำให้ได้ข้อมูลว่า การดำเนินโครงการดังกล่าว เป็นการปฏิบัติงานที่เร่งรีบ ดังที่ ซี.ซัมเมอร์ สปอลดิง (C. Summer Spalding) หัวหน้าแผนกข้อมูลบัตรรายการได้กล่าวว่า "เป็นการทำงานภายใต้ความตึงเครียด" ส่วนเบลลา อี.ชาร์ดแมน (Bella E. Schachtman) จาก U.S. Department of Agriculture กล่าวว่า "มีความตึงเครียดสูงและทำให้งานอื่นชะงัก" จึงพบว่า ข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์กับตัวเลขหนังสือไม่ตรงกัน เช่น ข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ลงว่า หนังสือเล่มนั้นพิมพ์ปี 1958 หน้า 250 หน้า มีบรรณานุกรม แต่เมื่อพิมพ์ออกมาจริง ๆ ปรากฏว่า พิมพ์ในปี 1959 หน้า 245 หน้า และไม่มีบรรณานุกรม เป็นต้น มีรายการผิดพลาดและคลาดเคลื่อนในลักษณะนี้ถึงร้อยละ 50 โดยพบข้อผิดพลาดจากส่วนต่าง ๆ มากน้อยต่างกัน ดังนี้ (Clapp, 1971 : 16)

บรรณลักษณ์ (Collation)	คลาดเคลื่อนร้อยละ	47.6
พิมพ์ลักษณ์ (Imprint)	"	17.3
หมายเหตุข้อความ (Notes)	คลาดเคลื่อนร้อยละ	9.6
ชื่อ เรื่องและการแจ้งความรับผิดชอบ (Transcription)	"	9.4
ชื่อชุด (Series note)	"	4.7
อื่น ๆ	"	3.7
รายการนำ (Heading)	"	2.6
หัวเรื่อง (Subject Heading)	"	2.4
เลขหมู่ (Classification)	"	2.1
เลขบัตรรายการของ LC (LC Card number)	"	0.6

จากตัว เลขข้างบนนี้จะเห็นว่า ข้อผิดพลาดคลาดเคลื่อนเกือบ 2 ใน 3 ของทั้งหมด คือ ความผิดพลาดในส่วนของบรรณลักษณะและพิมพ์ลักษณ์

ต่อมาได้มีการสำรวจผลของโครงการพบว่า ห้องสมุดแต่ละแห่งใช้ ข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ไม่เต็มที่ตามที่ลงไว้ เช่น ห้องสมุดที่บริการแก่ เด็ก ๆ ต้องการวัสดุสำหรับเด็ก ซึ่งจัดหมู่และทำบัตรรายการแล้ว โดยใช้ บัตรรายการของบริษัท เอช ดับลิว วิลสัน (H.W. Wilson) เพราะเป็น รายการง่าย ๆ มีคำอธิบายสั้น ๆ มีหัวเรื่องและบรรณนิทัศน์ที่เหมาะสม ส่วน นักวิชาการต้องการข้อมูลที่ละเอียดและต้องการทราบรายการโยงถึงผลงาน อื่น ๆ และแหล่งข้อมูลที่ทันสมัยที่สุด ความต้องการที่แตกต่างกันนี้ โครงการนี้ ไม่สามารถสนองความต้องการได้

จากรายงานของหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน ค.ศ. 1960 จึงสรุปว่า โครงการข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ (CIS) ที่ถาวรเต็มรูปแบบไม่ประสบผล ตามเป้าหมายทั้งทางด้านการเงิน วิธีการจัดทำ ประโยชน์ใช้สอย รวมทั้งการ จัดระเบียบขององค์กรไม่ดีพอด้วย โครงการข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ (CIS) จึงต้องเลิกล้มไป (Gislason, 1986 : 413, Hunter and Bakewell, 1983 : 175) แต่อย่างไรก็ตาม การที่โครงการนี้สามารถ ดำเนินมาได้ถึง 9 เดือน ก็นับว่าประสบความสำเร็จมากแล้ว (Clapp, 1971 : 15)

ถึงแม้ว่าโครงการข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ (CIS) จะเลิกล้ม ไปแล้ว แต่แนวความคิดในเรื่องนี้ยังมีผู้สนใจอยู่ เห็นได้จากการที่ โฮเมอร์ อีแวน เบอห์นฮาร์ด (Homer Ivan Bernhardt) ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง ข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ (CIS) ในการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ที่ มหาวิทยาลัยหิตสเบิร์ก ใน ค.ศ. 1964 (Clapp, 1971 : 14)

ค.ศ. 1966 โยเซฟ เอล วีเลอร์ (Joseph L. Wheeler) ก็พยายามรื้อฟื้นโครงการนี้ขึ้นมา และมีรายงานจากประเทศออสเตรเลีย บราซิลและรัสเซีย ซึ่งเห็นว่าโครงการข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์มีประโยชน์ สำนักพิมพ์ Henry Z. Walik ในสหรัฐอเมริกาเองก็ได้พิมพ์รายการในรูปแบบบัตรลงบนใบหุ้มปกหนังสือสำหรับเยาวชนด้วย

อีลีเนอร์ บูลิสต์ (Eleanor Bulst) นักบรรณานุกรมของมหาวิทยาลัยโคลัมเบียได้ไปเยือนรัสเซียและกลับมารายงานเรื่อง การพัฒนา ในการทำข้อมูลบัตรรายการในรัสเซียลงพิมพ์ใน Wilson Library Bulletin ปีที่ 44 เดือนมิถุนายน ค.ศ. 1970

วีเลอร์ (Wheeler, 1969 : 3007-3013) กล่าวถึงความจำเป็นของโครงการนี้ว่า ช่วง ค.ศ. 1959-1969 การผลิตและจำหน่ายหนังสือในสหรัฐอเมริกาเพิ่มขึ้นถึง 2 เท่า ค.ศ. 1969 ชาวอเมริกันใช้เงินซื้อหนังสือถึง 2.5 ล้านเหรียญ The U.S. Office of Education ได้ประมาณไว้ว่า ค.ศ. 1967 ชาวอเมริกันยืมหนังสือจากห้องสมุดประชาชน 100,000 เล่ม และยังมีส่วนที่ยืมจากห้องสมุดโรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัย ห้องสมุดเฉพาะและบริการอื่น ๆ อีกนับล้าน ๆ เล่ม เพราะฉะนั้นห้องสมุดจะต้องพัฒนาให้สามารถบริการได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

ดังนั้น ค.ศ. 1971 หอสมุดรัฐสภาอเมริกันจึงได้ทดลองโครงการข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์อีกครั้งหนึ่ง โดยเปลี่ยนชื่อจาก Cataloging-In-Source เป็น Cataloging-in-Publication โครงการนี้ได้รับเงินสนับสนุนจาก 3 หน่วยงาน คือ หอสมุดรัฐสภาอเมริกัน, National Endowment for the Humanities และ Council on Library Resources (Dunlap, 1974 : 2573-2574) กำหนดทดลองโครงการ 3 ปี แต่ก่อนจะเริ่มโครงการ ได้มีการออกแบบสอบถามส่งไปยังห้องสมุด 391 แห่ง ซึ่งเป็นห้องสมุดที่คัดเลือกแล้ว เนื้อหาของแบบสอบถาม ต้องการ

ทราบความคิดเห็นของห้องสมุดในด้านความต้องการที่จะใช้ประโยชน์จากข้อมูล
บัตรรายการในสิ่งพิมพ์ โดยตามความสนใจของบรรณารักษ์ต่อโครงการข้อมูล
บัตรรายการในสิ่งพิมพ์ (CIP) ความคิดที่ว่าข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์จะช่วย
ให้หนังสือถึงมือผู้ใช้เร็วขึ้น ความคาดหมายที่จะใช้ข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์
และอื่น ๆ ปรากฏว่าบรรณารักษ์ส่วนใหญ่ยังสนใจโครงการนี้อยู่ โดยห้องสมุด
ร้อยละ 97 ต่างกระตือรือร้นให้ความสนใจในโครงการที่จะรื้อฟื้นขึ้นมาใหม่
ส่วนการขอความร่วมมือจากสำนักพิมพ์ก็ได้ผลเป็นที่พอใจ (Welsh, 1971 :
24) คือ ได้รับความร่วมมือจากสำนักพิมพ์เข้าร่วมในโครงการนี้จำนวนมาก
และเพิ่มมากกว่า 200 แห่ง ในแต่ละปีดังนี้

เดือนตุลาคม ค.ศ. 1972 มีสำนักพิมพ์ 320 แห่ง เข้าร่วม
โครงการและสามารถทำข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ได้ 9,860 ชื่อเรื่อง

เดือนตุลาคม ค.ศ. 1973 มีสำนักพิมพ์ 471 แห่ง เข้าร่วมโครงการ
และสามารถทำข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ได้ 23,899 ชื่อเรื่อง

ปลายปี ค.ศ. 1974 มีสำนักพิมพ์ 748 แห่ง เข้าร่วมโครงการ
และสามารถทำข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ได้ 38,690 ชื่อเรื่อง

โครงการ CIP นี้พยายามแก้ไขข้อผิดพลาดของโครงการ CIS
โดยจะให้ลดความรีบเร่งในการทำงานลง และเห็นว่าส่วนของบรรณลักษณ์
และพิมพ์ลักษณ์ เป็นส่วนที่มีความสำคัญน้อย เพราะสามารถค้นหาได้จากเล่ม
หนังสือ จึงเห็นพ้องกันว่าการทำงานข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์จะไม่ลงรายการ
สองส่วนนี้ สำหรับส่วนอื่น ๆ จะลงรายการเหมือนรายการของหอสมุดรัฐสภา
อเมริกันตามปกติ ดังนั้นรายการของข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์จะออกมาใน
ลักษณะดังนี้ (Clapp, 1971 : 16)

Capote, Truman, 1924-
In cold blood.

Appeared originally in the New Yorker in slightly different form.

1. Murder—Kansas. 2. Hickok, Richard Eugene, 1931 or 2-1965.
3. Smith, Peter Edward, 1928 or 9-1965. I. Title.
HV6533.K3C3 364.1523 65-11257

Engels, Friedrich, 1820-1895

The German revolutions: The Peasant War in Germany, and Germany: revolution and counter-revolution.

(Classic European historians)

The Peasant War in Germany is a translation by Moissaye J. Olgin of Der deutsche Bauernkrieg.

Germany: revolution and counter-revolution was originally published in the New York Tribune, 1851-52, in a series of articles on which Marx and Engels collaborated.

1. Peasants' War, 1524-25. 2. Germany—Soc. conditions.
3. Germany—Hist.—Revolution, 1848-1849. 4. Austria—Hist.—
Revolution, 1848-1849. 5. Communism—Germany. I. Krieger,
Leonard, ed. II. Engels, Friedrich, 1820-1895. Revolution and
counter-revolution. III. Title. (Series)
DD182.E52 1967 943.008 67-15314

**ตัวอย่างที่ 2 ข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ที่ไม่ลงรายการบรรณลักษณ์และ
พิมพ์ลักษณ์**

จะเห็นว่าข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์มีข้อมูลตามบัตรรายการของ
หอสมุดรัฐสภาอเมริกันทุกอย่าง ยกเว้นข้อมูลระหว่างชื่อเรื่องกับข้อความ
เกี่ยวกับชื่อชุด คือมีชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง ข้อความเกี่ยวกับชื่อชุด หมายเหตุ
ข้อความ หัวเรื่อง รายการเพิ่ม เลขหมู่ระบบรัฐสภาอเมริกัน เลขหมู่ระบบ
ทศนิยมดิวอี้ และหมายเลขบัตรรายการของหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน รายการ
เหล่านี้ปกติจะปรากฏอยู่ด้านหลังของหน้าปกใน พิมพ์ในรูปคล้ายกับบัตรรายการ
ของหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน ส่วนข้อมูลรายการของหนังสือเด็กและเยาวชนจะ
เพิ่มบรรณนิทัศน์เข้าไปด้วย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

E Barr, Cathrine
 99 ducks plus 1. Walck, 1969
 32p. illus.

Ted brought corn to the mallard ducks who came to the pond. One duck finally came to eat from his hand and stayed when the rest flew south for the winter.

1. Ducks -- Stories I. Title

ตัวอย่างที่ 3 ข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ของหนังสือเด็กและเยาวชน

ด้วยวิธีการลงรายการในแนวใหม่นี้ คาดว่าจะทำให้โครงการข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์บรรลุตามวัตถุประสงค์ เพราะรายการที่นำมาลงมีความเหมาะสมและมีประโยชน์ต่อห้องสมุด ได้มีการวิเคราะห์ผลของโครงการนี้ ด้วยการออกแบบสอบถามไปยังห้องสมุดจำนวน 305 แห่ง และศูนย์กลางงานเทคนิค 8 แห่ง เพื่อสำรวจถึงประสิทธิผลและประโยชน์ ผลของการสำรวจพบว่าข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์มีความสำคัญต่อห้องสมุดและหนังสือที่มีข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ จะสามารถทำบัตรรายการได้รวดเร็วกว่าหนังสือที่ไม่มีข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์อีกด้วย (Dunlap, 1974 : 2573-2575)

ค.ศ. 1980 Council on Library Resources ให้เงินสนับสนุนกับหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน จำนวน 11,000 เหรียญสหรัฐ เพื่อประเมินผลโครงการข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ รวมทั้งปัญหาและอื่น ๆ

เดือนมิถุนายน ค.ศ. 1980 มีสำนักพิมพ์ 2,000 แห่ง ในสหรัฐอเมริกาเข้าร่วมโครงการนี้และพบว่า หนังสือที่ขายในสหรัฐอเมริกา ร้อยละ

75-85 มีข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ (Chan, 1981 : 327) ส่วนปี
งบประมาณ 1984 นั้น มีหนังสือจำนวน 34,579 ชื่อเรื่อง ที่มีข้อมูลบัตร
รายการในสิ่งพิมพ์ (Vita, 1985 : 41)

ปัจจุบันแผนกจัดทำข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ของหอสมุดรัฐสภา
อเมริกัน หอสมุดต่าง ๆ รวมทั้งสำนักพิมพ์ในสหรัฐอเมริกาเห็นว่าควรมีระบบ
สารสนเทศเพื่อการจัดการ (Management Information System, MIS)
ดังนั้นจึงได้นำโปรแกรมสำเร็จรูป SAS (Statistical Analysis System)
มาวิเคราะห์การบันทึกข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับ
จำนวนข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ใหม่ในแต่ละเดือน จำนวนสำนักพิมพ์ที่เข้าร่วม
โครงการในแต่ละปี จำนวนการบันทึกข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ของแต่ละ
สำนักพิมพ์และจำนวนเฉลี่ยของข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ต่อสำนักพิมพ์ต่อปี
เป็นต้น ปัจจุบันแผนกจัดทำข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์พยายามที่จะพัฒนา
โปรแกรม เพื่อให้ได้สถิติในด้านอื่น ๆ ที่ต้องการต่อไปอีกด้วย

โครงการข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์นี้เกิดขึ้นและปฏิบัติกันอยู่อย่าง
น้อยที่สุด 19 ประเทศ (Hunter and Bakewell, 1983 : 175) นับ
ตั้งแต่ประเทศสหรัฐอเมริกา รัสเซีย บราซิล และออสเตรเลีย ซึ่งเป็นประเทศ
อันดับสี่ที่เริ่มโครงการนี้ นอกจากนี้ยังมีประเทศอังกฤษ เยอรมันตะวันตก
ไนจีเรีย และสาธารณรัฐประชาชนจีน เป็นต้น

วิธีการจัดทำข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์

การทำข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์นั้น สำนักพิมพ์จะส่งฉบับร่าง
(page proofs) และหน้าข้อมูล (data sheet) ไปยังหน่วยงานที่จัดทำ
ข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ ข้อมูลที่จะลงในบัตรรายการในสิ่งพิมพ์นั้นต้อง
อาศัยบรรณารักษ์วิชาชีพในการตัดสินใจ ไม่ว่าเกี่ยวกับรายการหลัก ชื่อเรื่อง

เหมาะสม ชื่อชุด รายละเอียดของหมายเหตุข้อความ หัวเรื่อง รายการเพิ่ม การให้เลขหมู่ ทั้งของระบบห้องสมุดรัฐสภาอเมริกัน และระบบทศนิยมดิวอี้ เมื่อเตรียมงานเสร็จเรียบร้อยแล้ว ก็จัดส่งข้อมูลให้สำนักพิมพ์ สำหรับพิมพ์ลง ด้านหลังของหน้าปกในของหนังสือ บรรณารักษ์สามารถใช้ข้อมูลดังกล่าวในการ เตรียมการทำบัตรรายการได้อย่างสมบูรณ์ โดยเพิ่มเฉพาะส่วนอื่น ๆ ได้แก่ รายการพิมพ์ลักษณะและบรรณลักษณะ ซึ่งทำให้บรรณารักษ์คนอื่น ๆ หรือเจ้าหน้าที่ สามารถปฏิบัติงานนี้ได้ สำหรับหนังสือทางด้านการแพทย์นั้น จะให้เลขหมู่และ หัวเรื่องตามระบบของ National Library of Medicine, NLM. (Chan, 1981:327)

การทำข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ของบางประเทศ

ประเทศอังกฤษ

โครงการข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ในประเทศอังกฤษ เริ่มขึ้นเมื่อ ค.ศ. 1976 และดำเนินการอย่างจริงจังใน ค.ศ. 1977 โดยความร่วมมือของห้องสมุดอังกฤษ (British Library) และสำนักพิมพ์จำนวน 246 แห่ง ค.ศ. 1980 เพิ่มขึ้นเป็น 344 แห่งและในเดือนตุลาคม ค.ศ. 1981 มีสำนักพิมพ์ประมาณ 500 แห่ง หรือประมาณร้อยละ 25 ของสำนักพิมพ์ทั้งหมด เข้าร่วมในโครงการนี้

เดือนตุลาคม - ธันวาคม ค.ศ. 1981 ศูนย์วิจัยการทำรายการ (Centre for Catalogue Research) ของมหาวิทยาลัยบาธ (Bath) ได้รับการสนับสนุนและร่วมมือจาก British Library Research & Development และ British Library Bibliographic Services Division ได้ศึกษาการใช้ข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ของห้องสมุดประชาชน และห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศอังกฤษ พบว่า ร้อยละ 90 ของกลุ่ม

ตัวอย่างใช้ข้อมูลบัตรรายการในงานจัดหาและงานวิเคราะห์หมวดหมู่และทำบัตรรายการ (Bryant, 1983 : 1 - 18) ซึ่งการศึกษาครั้งนี้นับเป็นการสนับสนุนให้ IFLA's International Office for Universal Bibliographic Control ได้จัดให้มีการจัดการประชุมนานาชาติเกี่ยวกับโครงการข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ขึ้น ณ กรุงออตตาวา (Ottawa) ในเดือนสิงหาคม ค.ศ.1982 ข้อเสนอแนะของที่ประชุมมีดังนี้ คือ ทุกประเทศควรจะต้องตั้งโปรแกรมข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ ซึ่งดำเนินการโดยหน่วยงานที่จัดทำบรรณานุกรมแห่งชาติ และให้มีการขยายงานเป็นระยะรวมทั้งควรมีคณะทำงานเพื่อพิจารณารูปแบบมาตรฐานสำหรับการบันทึกข้อมูลลงในหนังสือ

ค.ศ.1982 มีหนังสือจำนวน 41,157 ชื่อเรื่องที่ปรากฏในบรรณานุกรมแห่งชาติอังกฤษ (British National Bibliography, BNB)

ค.ศ.1983 มีสำนักพิมพ์เข้าร่วมโครงการทั้งสิ้น 855 แห่ง และประมาณร้อยละ 25 ของสิ่งพิมพ์ของประเทศอังกฤษ คือประมาณ 10,466 ชื่อเรื่อง มีข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ (Seal, 1984 : 200)

ตั้งแต่ ค.ศ.1977 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน รายการต่าง ๆ ของข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ จะปรากฏในบรรณานุกรมแห่งชาติอังกฤษ และใน UK MARC tapes หลังจากได้รับการจดทะเบียนลิขสิทธิ์และมีการแก้ไขรายการต่าง ๆ ให้ดีขึ้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

British Library Cataloguing in Publication Data

Hunter, Eric Joseph
 Cataloguing. — (Outlines of modern librarianship).
 I. Cataloguing
 I. Title II. Bakewell, Kenneth Graham Bartlett
 III. Series
 025.3 Z693
 ISBN 0-85157-267-7

ตัวอย่างที่ 4 รายการต่าง ๆ ของข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์สำหรับการ
 ทำบัตรรายการครั้งแรก

001.64'02341 — Great Britain. Computer Industries — *Career guides*
 *Working with computers. — 3rd ed. — Manchester : NCC
 Publications, Apr. 1982. — {50}p
 Previous ed.: 1975.
 ISBN 0-85012-359-3 (pbk) : CIP entry
 DC18: 001.64'023 B82-07797

001.64'04 — Microcomputer systems
 *Ullman, J. R.
 Microcomputer technology. — London : Pitman, May 1982. —
 {260}p
 ISBN 0-273-01724-1 (pbk) : £4.95 : CIP entry
 I.Ti DC18: 001.64'044 B82-07680

001.64'04 — Microprocessor systems
 Wood, Alec
 Microprocessors — your questions answered / Alec Wood. —
 London : Newnes Technical, 1982. — 155p : ill ; 22cm. —
 (Newnes microcomputer books)
 Includes index
 ISBN 0-408-00580-7 (pbk) : Unpriced : CIP rev.
 I.Ti DC18: 001.64'044 B81-25295

001.64'2'015113 — Digital computer systems. Programming.
 Applications of mathematical logic
 *Logic programming. — London : Academic Press, May 1982. —
 {380}p. — (APIC studies in data processing ; no.16)
 ISBN 0-12-175520-7 : CIP entry
 I.Clark, K. 2.Taralund, S.-A. 3.Sr DC18: 001.64'2'015113 B82-08434

ตัวอย่างที่ 5 รายการต่าง ๆ ของข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ที่ปรากฏใน BNB

ประเทศออสเตรเลีย

การทำข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ของประเทศออสเตรเลียในระยะเริ่มแรกนั้นจัดทำเป็นโครงการระยะทดลองในช่วงเวลาหนึ่ง เพื่อศึกษาความเป็นไปได้และปัญหาของการดำเนินงาน แล้วจึงปรับแผนเป็นการดำเนินงานจัดทำข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์แบบถาวรในราว ค.ศ. 1974 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ค.ศ. 1939 ไวท์ (White) กล่าวถึงความเป็นไปได้ของโครงการจัดทำบัตรรายการแบบรวมเข้าสู่ศูนย์กลางในระดับชาติว่าในประเทศที่ห้องสมุดสั่งซื้อสิ่งพิมพ์จากต่างประเทศมากกว่าร้อยละ 90 ไม่ควรที่จะจัดทำบัตรรายการจากประเทศเหล่านั้น

ค.ศ. 1945-1952 หอสมุดแห่งชาติคอมมอนเวลธ์ ได้เป็นศูนย์กลางการทำข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ที่สำนักพิมพ์ Angus and Robertson จัดทำทั้งหมด โดยทางสำนักพิมพ์ทำหน้าที่พิมพ์และแจกจ่ายบัตรรายการ ในระยะเดียวกันนี้ มีผู้ให้คำแนะนำว่า ขอบเขตการทำบัตรรายการแบบรวมเข้าสู่ศูนย์กลางควรขยายมากกว่านี้ แต่คำแนะนำนี้ไม่ได้รับความเอาใจใส่จนกระทั่งห้องสมุดของมหาวิทยาลัยเมลเบิร์น สำนักพิมพ์และตัวแทนจำหน่ายชื่อ Cheshires และหอสมุดรัฐสภาอเมริกันได้ทดลองทำข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ (Cataloging-in-source) ตั้งแต่ 1953-54 และ 1958 ตามลำดับ

ภายใต้โครงการทำบัตรรายการร่วมกัน หอสมุดแห่งชาติรับผิดชอบด้านการรายงานให้ทราบถึงสิ่งพิมพ์ออสเตรเลียทั้งหมดให้แก่หน่วยสนเทศทางบรรณานุกรมของหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน งานนี้ดำเนินไปอย่างราบรื่น เพราะสำนักพิมพ์ต่าง ๆ ได้ให้ความร่วมมือ โดยทำบัตรรายการให้สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่จัดพิมพ์ในปี 1967 เป็นต้นไป ก่อนที่จะถูกตีพิมพ์เผยแพร่ ทำให้การรายงาน

และการบันทึกรายการบรรณานุกรมลงในบรรณานุกรมแห่งชาติออสเตรเลีย
(Australian National Bibliography) เป็นไปอย่างรวดเร็ว

ค.ศ. 1967 ได้มีความพยายามที่จะทำข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์
รัฐบาลของออสเตรเลียที่อยู่ในระหว่างการพิมพ์ แต่ไม่ประสบผลสำเร็จ

ค.ศ. 1972 หอสมุดแห่งชาติร่วมกับสำนักพิมพ์ Butterworth ได้
ทดลองว่า การทำข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์มีทางเป็นไปได้เพียงใด โดยทำ
ตามการทดลองระยะที่สองของหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน

ราว ค.ศ. 1974 ออสเตรเลียจึงเป็นประเทศอันดับที่สี่ ที่เริ่ม
โครงการนี้ โดยมีสำนักพิมพ์ 36 แห่งเข้าร่วม นอกจากนี้ยังมีการวางแผนที่
จะชักชวนให้สำนักพิมพ์เข้าร่วมด้วยอย่างสม่ำเสมอ (Balnaves and Biskup,
1975 : 50, 52)

การทำข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ในประเทศไทย

1. ประวัติและพัฒนาการ

แนวความคิดในการจัดทำข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ใน
ประเทศไทย เริ่มขึ้นเมื่อประมาณ พ.ศ. 2514 โดยผู้วิจัยได้จากการสัมภาษณ์
และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ในประเทศไทย ซึ่งมี
จำนวนจำกัดมาก ดังต่อไปนี้

จากการสัมภาษณ์ ศิริภรณ์ จีร์ปภา บรรณารักษ์ฝ่ายจัดหมู่และ
ทำบัตรรายการของหอสมุดแห่งชาติ (18 ธันวาคม 2532) กล่าวว่า สำหรับ
หอสมุดแห่งชาติยังไม่มีโครงการข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์เป็นลายลักษณ์อักษร
เมื่อมีการประชุมสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ก็จะขอความร่วมมือจาก
สำนักพิมพ์ครั้งหนึ่ง หอสมุดแห่งชาติได้ทำข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ให้กับ
สิ่งพิมพ์ของหอสมุดแห่งชาติเอง และยังกล่าวอีกว่า พร้อมทั้งจะจัดทำข้อมูล

บัตรรายการในสิ่งพิมพ์ให้กับหนังสือทุกเล่ม เพราะหอสมุดแห่งชาติไม่มีปัญหา
ด้านบุคลากรที่จัดทำ แต่สำนักพิมพ์และโรงพิมพ์ยังไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร
ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า ส่วนใหญ่ไม่เห็นประโยชน์และมีความล่าช้าในการ
จัดทำ ซึ่งเป็นผลทำให้การพิมพ์หนังสือล่าช้าไปด้วย

พ.ศ. 2514-2515 หอสมุดแห่งชาติแนะนำให้สำนักพิมพ์จัดทำ
ข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ โดยให้นำเรื่องย่อมา แล้วหอสมุดแห่งชาติจะจัด
ทำให้ในระยะแรก ๆ ก็ได้รับความร่วมมือบ้าง แต่ระยะหลังความร่วมมือเริ่ม
ลดลง เพราะบางสำนักพิมพ์ให้เหตุผลว่าในด้านหลังของหน้าปกในไม่มีที่ที่จะลง
บ้างไม่มีเจ้าหน้าที่ที่จะรับผิดชอบในส่วนนี้บ้าง

ปัจจุบันก็มีบางสำนักพิมพ์ส่งเรื่องย่อมาให้ทำข้อมูลบัตรรายการ
ในสิ่งพิมพ์ให้ แต่ที่ปฏิบัติส่วนใหญ่ขอมาทางโทรศัพท์ ซึ่งเป็นภาระไม่ถูกต้อง
เนื่องจากอาจทำให้บรรณารักษ์วิเคราะห์เลขหมู่ผิดพลาดไปได้ ผู้ให้สัมภาษณ์
จึงเสนอแนะว่า ถ้าเชิญสำนักพิมพ์ทั้งหมดมาประชุมกันสักครั้งหนึ่ง เพื่อชี้แจง
ให้ทราบเกี่ยวกับเรื่องโครงการข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ รวมถึงประโยชน์
ของโครงการนี้ด้วย เพื่อเน้นความร่วมมืออีกครั้งหนึ่งและทำเป็นโครงการหรือ
นโยบายของหอสมุดแห่งชาติให้เป็นลายลักษณ์อักษร ก็อาจจะได้ผลดีระดับหนึ่ง

นอกจากหอสมุดแห่งชาติแล้ว กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษา
ศึกษาธิการเองก็เล็งเห็นถึงประโยชน์ของโครงการข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์
จากการสัมภาษณ์กานต์มณี ศักดิ์เจริญ ศึกษาธิการเทศก์สายงานห้องสมุด กรมสามัญ
ศึกษา (19 ธันวาคม 2532) กล่าวว่าเนื่องจากห้องสมุดโรงเรียนและห้องสมุด
ประชาชนส่วนใหญ่มีปัญหาในเรื่องต่อไปนี้

1. ขาดบุคลากรที่มีความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์ที่จะวิเคราะห์
หมวดหมู่หนังสือ
2. ไม่มีเวลา เพราะต้องทำงานคนเดียวเป็นส่วนใหญ่

จากปัญหาดังกล่าว จึงเกิดแนวความคิดที่จะมีศูนย์บริการงานเทคนิคขึ้น ทั้งนี้เพราะศูนย์บริการงานเทคนิคจะช่วยประหยัดเวลาและแรงงานของบรรณารักษ์ได้ (จุฑามาศ สุวรรณโครธ, 2515 : 35-36) ดังนั้นในปี พ.ศ. 2516 หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา จึงได้จัดทำข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ของหน่วยงานตนเอง ปัจจุบันต้องหยุดชะงักไป เนื่องจากขาดกำลังคน แต่ก็ยังขอความร่วมมืออย่างไม่เป็นทางการจากสำนักพิมพ์ให้จัดทำข้อมูลบัตรรายการ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นหนังสือวิชาการ

วิธีการจัดทำข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ของหน่วยศึกษานิเทศก์ก็ทำทำง่าย ๆ โดยเลือกลงรายการที่บรรณารักษ์เห็นว่าสำคัญและจำเป็น ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นรายการเลขหมู่และหัวเรื่องและรายการอื่น ๆ แล้วให้บรรณารักษ์เพิ่มบัตรครบชุดเอง ถ้าเป็นหนังสือแปลหรือหนังสือที่ผู้แต่งใช้นามแฝงก็ลงรายการโดยใช้ผู้แปลหรือใช้นามแฝง ฉะนั้นรูปแบบที่ออกมาจึงไม่เป็นรูปแบบที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ผู้ให้สัมภาษณ์เสนอแนะว่าให้บรรณารักษ์คัดแปลงรายการที่จะนำไปลงในบัตรรายการอีกครั้งหนึ่ง

นอกจากนี้ สำนักพิมพ์บรรณกิจก็ได้ให้ความสนใจในเรื่องนี้มาตั้งแต่พ.ศ. 2518 โดยได้จัดพิมพ์ข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ไว้ด้านหลังของหน้าปกในของหนังสือวิชาการและนวนิยายที่จัดพิมพ์แต่ไม่ทุกเล่ม โดยได้ดำเนินการประมาณ 2 ปี แล้วหยุดชะงักไป เพราะมีปัญหาด้านความพร้อมของบุคลากร แต่สำนักพิมพ์ก็ได้ตระหนักถึงความสำคัญของเรื่องนี้มาก จึงเริ่มดำเนินการใหม่อีกครั้งในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2524 จนถึงปัจจุบัน (สัมภาษณ์ กานต์มณีศักดิ์ เจริญ, 19 ธันวาคม 2532) โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ต้องการสร้างชื่อเสียงให้แก่สำนักพิมพ์ ในฐานะที่เป็นสำนักพิมพ์แห่งแรกที่ทำการจัดพิมพ์บัตรรายการไว้ในเล่มหนังสือ
2. ต้องการช่วยแบ่งเบาภาระในการทำบัตรรายการของบรรณารักษ์ (อุทพันธ์ จิตราทร, 2519 : 58-59)

2. รูปแบบของข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์

ปัจจุบันจะพบว่า ข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์จะพิมพ์ในรูปแบบที่แตกต่างกัน โดยทั่วไปจะปรากฏรูปแบบ 3 รูปแบบ คือ

- (1) ข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์รูปแบบบัตรรายการ
- (2) ข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์รูปแบบย่อหน้าแบบบัตรรายการ
- (3) ข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์รูปแบบข้อความต่อเนื่อง

๐๑๑.๐๒ วิสิทธิ์ จินตวงศ์

ว ๗๓๘ บ

"บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าของห้องสมุด. เชียงใหม่, ศูนย์หนังสือเชียงใหม่, ๒๕๒๑. ๕๗๖ หน้า. ภาพประกอบ.

๑. ห้องสมุด—บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า.

๒. หนังสืออ้างอิง—บรรณานุกรม. I ชื่อเรื่อง.

ตัวอย่างที่ 6 ข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์รูปแบบบัตรรายการ

แต่หนังสือบางเล่ม จะให้รายการต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ข้อมูลรายการ (สำหรับบัตรห้องสมุด) ในการพิมพ์

อาเน็ท กานจนทนต์

ความคิดและความเคลื่อนไหวทางสังคม : แนวการศึกษาทางประวัติศาสตร์และสังคมศาสตร์

1. การเปลี่ยนแปลงทางสังคม 2. ความเคลื่อนไหวทางสังคม 3. สังคมวิทยา
4. มานุษยวิทยา - วิจารณ์ศึกษา

(1) ชื่อเรื่อง (2) ผู้เขียน (3) ความคิดทางสังคม

[HM 101] 303.4

ISBN 974-567-248-7

ตัวอย่างที่ 7 ข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์รูปแบบย่อหน้าแบบบัตรรายการ

ข้อมูลบัตรรายการ

สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย, สาขาวิชารัฐศาสตร์

เอกสารการสอนชุดวิชาเศรษฐกิจกับการเมืองไทย

Thai Political Economy

หน่วยที่ 6 - 11

1. ไทย-ภาวะเศรษฐกิจ. 2. ไทย-การเมืองและการปกครอง. 3. ชื่อเรื่อง.

HC 445

330.9593

Kic STOU 80204 T

ISBN 974 - 611 - 169 - 8

ตัวอย่างที่ 8 ข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์รูปแบบข้อความต่อเนื่อง

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ในประเทศไทย

สำหรับงานวิจัยในประเทศไทย มีงานวิจัยเกี่ยวกับเรื่องข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์เพียงเรื่องเดียว ซึ่งจะสรุปงานวิจัยได้ดังต่อไปนี้

สุภาพร ภัทรนคร (2533) ได้ศึกษาเรื่องการผลิตและการใช้ข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ภาษาไทยในเขตกรุงเทพมหานคร ใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ มีกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย สำนักพิมพ์หอสมุดแห่งชาติ หอสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย หอสมุดเฉพาะ หอสมุดประชาชนและหอสมุดโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า หอสมุดทุกประเภทร้อยละ 83.81 ใช้ข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ภาษาไทยช่วยในการจัดหมู่และทำบัตรรายการหนังสือ และหอสมุดทุกประเภทเลือกรายการข้อมูลต่าง ๆ จำนวน 17 รายการ จาก 29 รายการ แบ่งเป็นรายการที่ใช้โดยไม่ต้องดัดแปลงให้เข้ากับหลักเกณฑ์ของหอสมุด 14 รายการ ส่วนรายการที่ต้องดัดแปลงให้เข้ากับหลักเกณฑ์ของหอสมุดก่อนมี 3 รายการ คือ รายการหัวเรื่อง รายการเพิ่มเติม ๆ ในแนวสืบค้นและเลขหมู่ระบบทศนิยมดิวอี้ สำหรับข้อเสนอแนะโครงการจัดทำข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ภาษาไทย สำนักพิมพ์และหอสมุดส่วนมากเสนอว่าควรดำเนินการจัดทำข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ภาษาไทย โดยมีหอสมุดแห่งชาติเป็นศูนย์กลางในการดำเนินการจัดทำ และรูปแบบของข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ภาษาไทย ควรเป็นแบบบัตรรายการ มีรายละเอียดส่วนข้อมูลแบบละเอียด

ข้อดีของข้อมูลบัตรรายการ ในสิ่งพิมพ์

จากการศึกษาข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ หอจะสรุปข้อดีของข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ได้ดังต่อไปนี้

1. หนังสือที่มีข้อมูลบัตรรายการอยู่แล้ว เมื่อห้องสมุดได้รับหนังสือที่มีข้อมูลบัตรรายการ ก็สามารถทำบัตรรายการได้ทันที โดยให้เจ้าหน้าที่คัดลอกหรือถ่ายสำเนาก็ได้ ไม่จำเป็นต้องให้บรรณารักษ์เป็นผู้ทำ บรรณารักษ์จะใช้เวลาอันมาด่า เนินงานที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงงานอื่น ๆ เช่น ร่วมมือกับหน่วยงานอื่น และหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับงานอาชีพได้มากขึ้น และมีเวลาฝึกงานต่าง ๆ ให้แก่ เจ้าหน้าที่ที่ไม่มีความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์
2. สำนักพิมพ์สามารถขายหนังสือให้ห้องสมุดทั้งในและต่างประเทศ ได้กว้างขวางขึ้น เพราะใช้เป็นบรรณานุกรมของร้านค้าได้ และสำนักพิมพ์เชื่อว่าทำให้ขายหนังสือได้มากขึ้นอีกด้วย
3. สามารถผลิตออกมาในรูปของ MARC tapes หรือรูปบัตรรายการก็ได้ (Vita, 1985 : 41-42)
4. ประหยัดค่าใช้จ่ายและแรงงาน โดยจัดการทำงานซ้ำซ้อนกัน และช่วยให้ห้องสมุดมีแบบแผนการทำบัตรรายการที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน เนื่องจาก เป็นผลงานของผู้เชี่ยวชาญที่มีความชำนาญโดยเฉพาะในการทำบัตรรายการ
5. สามารถนำหนังสือใหม่ออกบริการได้รวดเร็วและมีบัตรรายการพร้อม
6. รายการสืบค้นในข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์จะช่วยให้การค้นหาหนังสือที่มีเนื้อหาสัมพันธ์กัน เช่น รายการชื่อชุด หัวเรื่อง เป็นต้น

7. ผลจากที่ห้องสมุดต่าง ๆ มีบัตรรายการที่เป็นรูปแบบเดียวกัน ทำให้สะดวกในการยืมระหว่างห้องสมุดและการรวบรวมบรรณานุกรม เพื่อให้บริการแก่ผู้ใช้ (Pope, 1970 : 236-237)

ข้อดีของข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์

จากการศึกษา ถึงแม้ว่าข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์จะมีข้อดีอยู่หลายประการก็ตาม แต่บรรณารักษ์ก็มีความเห็นว่า ข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ยังมีข้อดีเช่นกัน ซึ่งผู้วิจัยสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. ทำให้การพิมพ์หนังสือเสร็จช้าลง เนื่องจากสำนักพิมพ์ต้องส่งฉบับร่างไปยังหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดทำข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ก่อน เมื่อทำข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์เสร็จเรียบร้อยแล้วก็จะส่งคืนให้กับสำนักพิมพ์อีกครั้งหนึ่ง เพื่อพิมพ์ลงบนด้านหลังของหน้าปกใน
2. การพิมพ์ข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ลงบนด้านหลังหน้าปกในนั้น บางคนเห็นว่าไม่น่าดู มีผู้เสนอให้พิมพ์ไว้ด้านหลังใบหุ้มปกหรือปกหนังสือ
3. เมื่อค่าใช้จ่ายในการจัดทำสูง ทำให้ราคาหนังสือเพิ่มขึ้นด้วย
4. บางครั้งรายการต่าง ๆ บางรายการไม่ได้รับความเห็นชอบจากบรรณารักษ์ จึงต้องลงรายการต่างกับที่ให้ไว้ในข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์เพื่อให้เหมาะสมกับห้องสมุดที่ตนรับผิดชอบอยู่ การให้ข้อมูลบัตรรายการไว้ในเล่มหนังสือ อาจทำให้ผู้ใช้เข้าใจว่าบัตรรายการที่ห้องสมุดทำขึ้นไม่ถูกต้อง เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์
5. บรรณารักษ์ห้องสมุดขนาดเล็ก เช่น ห้องสมุดโรงเรียนเห็นว่าข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์บางชื่อ เรื่องมีรายละเอียด เกินความจำเป็น
6. ยังต้องอาศัยแรงงานเจ้าหน้าที่ในการคัดลอกหรือถ่ายสำเนาบัตรไม่อาจนำไปใช้ได้ทันทีเหมือนบัตรรายการสำเร็จรูป (ชุติมา, 2521 : 52)

สรุปได้ว่า ปัจจุบันห้องสมุดในประเทศที่พัฒนาแล้วได้นำเอาเครื่องมือทางเทคโนโลยีมาใช้กับงานห้องสมุดมากขึ้น เพื่อให้การบริการเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น งานจัดหมู่และทำบัตรรายการก็เช่นเดียวกัน ได้มีการพัฒนามาตามลำดับ ในต่างประเทศได้ดำเนินการจัดตั้งโครงการข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ ซึ่งเป็นศูนย์กลางการทำบัตรรายการรูปแบบหนึ่งมานานแล้ว ในประเทศไทยนั้นก็มีแนวความคิดในเรื่องนี้เช่นกัน แต่ยังไม่มีการปฏิบัติอย่างจริงจังแต่อย่างใด ความจริงแล้วหากสำนักพิมพ์ได้ร่วมมือกันกับหน่วยงานใด ๆ ที่เกี่ยวข้อง น่าจะได้ดำเนินการอย่างจริงจังในเรื่องนี้ ก็จะช่วยประหยัดเวลา และทุ่มแรงงานในการจัดหมู่หนังสือและทำบัตรรายการ ตลอดจนเป็นการสร้างแบบแผนและรักษามาตรฐานของการทำบัตรรายการเพื่อประโยชน์ในการร่วมมือกันต่อไปในอนาคตอีกด้วย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาความหมาย ประวัติและพัฒนาการ ตลอดจนข้อดี ข้อด้อยของโครงการข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ จากหนังสือ วารสาร เอกสารและสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยทั้งภาษาไทยและ ต่างประเทศ รวมทั้งการสัมภาษณ์ แล้วสร้างแบบสอบถามโดยอาศัยข้อมูลที่ได้ จากการศึกษา ค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลดังกล่าวข้างต้น

ประชากร

ประชากรเป้าหมายที่ใช้คือ หัวหน้าบรรณารักษ์ฝ่ายจัดหมู่และทำ บัตรรายการของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐบาลและ เอกชน สังกัดทบวง มหาวิทยาลัย 53 คน รวม 53 แห่ง โดยผู้วิจัยจะใช้ประชากรทั้งหมดใน การวิจัยครั้งนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย คำถามประเภทปลายเปิด (Open end) เพื่อให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นโดย เสรี คำถามประเภทให้เลือกคำตอบ (Multiple choice) และแบบ มาตรฐานส่วนประมาณค่า (Rating scale) แบ่งเป็น 4 ส่วน คือ

- ส่วนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบและสถานภาพของห้องสมุด
 ส่วนที่ 2 การใช้ประโยชน์จากข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์
 ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นของบรรณารักษ์เกี่ยวกับความสำคัญและ
 ประโยชน์ของข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์
 ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการจัดทำข้อมูลบัตรรายการ
 ในสิ่งพิมพ์ในประเทศไทย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีสังเกตแบบสอบถามและ เก็บข้อมูลทางไปรษณีย์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์และ
 ความคิดเห็นของบรรณารักษ์เกี่ยวกับความสำคัญและประโยชน์ของข้อมูลบัตร
 รายการในสิ่งพิมพ์ ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูล เป็นร้อยละ ในรูปของตารางและคำ
 บรรยาย

สำหรับข้อมูลที่ตามเกี่ยวกับรูปแบบการจัดทำข้อมูลบัตรรายการในสิ่ง
 พิมพ์ในประเทศไทย ว่าควรมีรายการใดบ้างนั้น ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เพื่อหาค่า
 เฉลี่ย (\bar{x}) ของค่าตอบแต่ละข้อ โดยใช้สูตร

$$\bar{x} = \frac{\sum fx}{N}$$

เมื่อ \bar{x} แทน ค่าเฉลี่ย
 fx แทน ผลรวมของคะแนนดิบ
 N แทน จำนวนประชากร

โดยดำเนินการวิเคราะห์ตามลำดับ ดังนี้

1. แจกแจงความถี่ของคะแนนทุกข้อของแบบสอบถาม
2. คูณความถี่ (f) ของคะแนนแต่ละช่วงด้วยน้ำหนักคะแนน

ประจำช่วง (x) ที่กำหนดคือ

มากที่สุด	เท่ากับ	5
มาก	เท่ากับ	4
ปานกลาง	เท่ากับ	3
น้อย	เท่ากับ	2
น้อยที่สุด	เท่ากับ	1

3. หาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ของคำตอบแต่ละข้อ

4. ตีความหมายค่าเฉลี่ยบนคำตอบแต่ละข้อ ดังนี้

มากที่สุด	มีค่าระหว่าง	4.50-5.00
มาก	"	3.50-4.49
ปานกลาง	"	2.50-3.49
น้อย	"	1.50-2.49
น้อยที่สุด	"	1.00-1.49

จากแบบสอบถามปลายเปิด ให้แสดงความเห็นโดยเสรี จะพิจารณา
รวบรวมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของประชากรเป้าหมาย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มประชากรเป้าหมาย จำนวน 53 แห่ง (53 ฉบับ)
ได้รับแบบสอบถามคืนมา 40 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 75.47

ปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยได้เสนอผลการวิจัยเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามและสถานภาพห้องสมุด

ตอนที่ 2 การใช้ประโยชน์จากข้อมูลบรรณารายการ ในสิ่งพิมพ์

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของบรรณารักษ์เกี่ยวกับความสำคัญและประโยชน์ของ
ข้อมูลบรรณารายการ ในสิ่งพิมพ์

ตอนที่ 4 เสนอรูปแบบการจัดทำข้อมูลบรรณารายการ ในสิ่งพิมพ์ในประเทศไทย

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามและสถานภาพห้องสมุด

ตาราง 1 แสดงสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นร้อยละ

สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน) N = 40	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	3	7.5
หญิง	37	92.5
รวม	40	100.0

สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน) N = 40	ร้อยละ
อายุ 20-24 ปี 25-29 ปี 30-34 ปี 35-39 ปี 40 ปีขึ้นไป	1 10 14 7 8	2.5 25.0 35.0 17.5 20.0
รวม	40	100.0
การศึกษา ปริญญาโท ปริญญาตรี	19 21	47.5 52.5
รวม	40	100.0

สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน) N = 40	ร้อยละ
ระยะเวลาในการทำงานวิเคราะห์หมวดหมู่		
น้อยกว่า 1 ปี	1	2.5
1-5 ปี	16	40.0
6-10 ปี	10	25.0
10 ปีขึ้นไป	13	32.5
รวม	40	100.0
ประเภทของสิ่งพิมพ์ที่รับผิดชอบวิเคราะห์หมวดหมู่		
สิ่งพิมพ์ภาษาไทย	7	17.5
สิ่งพิมพ์ภาษาต่างประเทศ	5	12.5
สิ่งพิมพ์ภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ	28	70.0
รวม	40	100.0
วิธีแก้ปัญหาในการวิเคราะห์หมวดหมู่		
ปรึกษาคณาจารย์ร่วมงาน	20	50.0
ตัดสินใจเอง	10	25.0
เก็บรวบรวมไว้จนกว่าจะมีเวลาพิจารณาภายหลัง	10	25.0
รวม	40	100.0

สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน) N = 40	ร้อยละ
คู่มือ ในการปฏิบัติงาน		
มี	24	60.0
ไม่มี	16	40.0
รวม	40	100.0
หนังสือคู่มือที่ให้ประโยชน์มากที่สุด ในการวิเคราะห์หมวดหมู่		
The National Union Catalog (NUC)	16	40.0
American Book Publishing Record (BPR)	12	30.0
British National Bibliography (BNB)	12	30.0
รวม	40	100.0

จากตาราง 1 พบว่า บรรณารักษ์ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 92.5 มีอายุระหว่าง 25-34 ปี ร้อยละ 60 มีเพียงร้อยละ 2.5 เท่านั้นที่มีอายุระหว่าง 20-24 ปี จบการศึกษาปริญญาโท ร้อยละ 47.5 ปริญญาตรี ร้อยละ 52.5 รับผิดชอบงานวิเคราะห์หมวดหมู่ มาเป็นระยะเวลามากกว่า 5 ปี ร้อยละ 57.5 มีเพียงร้อยละ 2.5 เท่านั้นที่รับผิดชอบงานนี้เป็นระยะเวลาน้อยกว่า 1 ปี บรรณารักษ์ส่วนใหญ่จะรับผิดชอบวิเคราะห์หมวดหมู่หนังสือทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ร้อยละ 70 และเมื่อมีปัญหาในการวิเคราะห์หมวดหมู่ พบว่า ร้อยละ 57.5 จะปรึกษาบรรณารักษ์ร่วมงาน นอกจากนี้พบว่า งานวิเคราะห์หมวดหมู่ จะมีคู่มือในการปฏิบัติงาน ร้อยละ 60 สำหรับหนังสือคู่มือที่บรรณารักษ์เห็นว่าให้ประโยชน์ในการวิเคราะห์หมวดหมู่มากที่สุด คือ The National Union Catalog (NUC) ร้อยละ 40

ตาราง 2 แสดงสถานภาพของห้องสมุดเป็นร้อยละ

สถานภาพของห้องสมุด	จำนวน (แห่ง) N = 40	ร้อยละ
การบริหารงาน		
ศูนย์กลาง	19	47.5
เอกเทศ	21	52.5
รวม	40	100.0
ความร่วมมือกับห้องสมุดมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ในด้าน วิเคราะห์หมวดหมู่ฯ		
ไม่มี	17	42.5
มี	23	57.5
รวม	40	100.0
ระบบการจัดหมู่ของห้องสมุด		
ระบบรัฐสภาอเมริกัน	16	40.0
ระบบศนนิยมติวี่	22	55.0
ระบบหอสมุดแพทย์แห่งชาติอเมริกัน	2	5.0
รวม	40	100.0

จากตาราง 2 พบว่า ห้องสมุดที่มีระบบการบริหารงานเป็นแบบเอกเทศ ร้อยละ 52.5 และมีห้องสมุดที่ให้ความร่วมมือกับห้องสมุดมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ในด้านวิเคราะห์หมวดหมู่ฯ ร้อยละ 57.5 และพบว่าร้อยละ 55 ใช้การจัดหมู่ระบบทศนิยมดิวอี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเรื่อง สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามและสถานภาพห้องสมุด แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

1. สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

พบว่า บรรณารักษ์ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 92.5 มีอายุมากกว่า 29 ปี ร้อยละ 72.5 สำหรับการศึกษาไม่มีความแตกต่างกันมากนัก คือ จบการศึกษาระดับปริญญาโท ร้อยละ 47.5 ปริญญาตรี ร้อยละ 52.5 นอกจากนี้ยังพบว่า ส่วนใหญ่จะรับผิดชอบวิเคราะห์หมวดหมู่หนังสือทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ร้อยละ 70 โดยมีคู่มือในการปฏิบัติงาน ร้อยละ 60 หนังสือคู่มือที่บรรณารักษ์เห็นว่าให้ประโยชน์ในการวิเคราะห์หมวดหมู่ฯ มากที่สุด คือ The National Union Catalog (NUC) ร้อยละ 40 และเมื่อมีปัญหาในการวิเคราะห์หมวดหมู่ฯ พบว่า ร้อยละ 57.5 จะปรึกษาบรรณารักษ์ร่วมงาน

2. สถานภาพห้องสมุด

พบว่า ในการบริหารงานและการให้ความร่วมมือกับห้องสมุดมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ในการวิเคราะห์หมวดหมู่ฯ ของห้องสมุดนั้นไม่มีความแตกต่างกันมากนัก คือ มีการบริหารงานแบบศูนย์กลาง ร้อยละ 47.5 บริหารงานแบบเอกเทศ ร้อยละ 52.5 มีห้องสมุดที่ให้ความร่วมมือกับห้องสมุดมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ในการวิเคราะห์หมวดหมู่ฯ ร้อยละ 57.5 สำหรับการจัดหมู่ของห้องสมุดพบว่า ร้อยละ 55 ใช้การจัดหมู่ระบบทศนิยมดิวอี้ ร้อยละ 40 ใช้การจัดหมู่ระบบรัฐสภาอเมริกัน มีเพียงร้อยละ 5 เท่านั้นที่ใช้การจัดหมู่ระบบหอสมุดแพทย์แห่งชาติอเมริกัน

ตอนที่ 2 การใช้ประโยชน์จากข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ของบรรณารักษ์

ตาราง 3 แสดงการใช้ประโยชน์จากข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ของบรรณารักษ์

ลักษณะการใช้ประโยชน์จากข้อมูล บัตรรายการในสิ่งพิมพ์ของบรรณารักษ์	สิ่งพิมพ์ภาษาไทย		สิ่งพิมพ์ภาษาต่างประเทศ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ใช้ทุกรายการ	4	10	3	7.5
2. เลือกใช้รายการบางรายการ	34	85	37	92.5
3. ไม่ใช้ประโยชน์จากบัตรรายการ ในสิ่งพิมพ์	2	5	-	-
รวม	40	100	40	100

จากตาราง 3 พบว่าร้อยละ 85 ของบรรณารักษ์ เลือกใช้รายการบางรายการจากข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ภาษาไทย อีกร้อยละ 10 ใช้ทุกรายการ และมีเพียงร้อยละ 5 เท่านั้นที่ไม่ใช้ประโยชน์จากข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ภาษาไทย

สำหรับสิ่งพิมพ์ภาษาต่างประเทศนั้น พบว่าบรรณารักษ์ทั้งหมด ใช้ประโยชน์จากข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ โดยเลือกใช้รายการบางรายการจากข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ภาษาต่างประเทศ ร้อยละ 92.5 และใช้ทุกรายการ ร้อยละ 7.5

ตาราง 4 แสดงรายการข้อมูลบัตรรายการ ในสิ่งพิมพ์ภาษาไทยจำแนกตามลักษณะการใช้ของบรรณารักษ์

รายการข้อมูลบัตรรายการ ในสิ่งพิมพ์ ภาษาไทย	ลักษณะการใช้ของบรรณารักษ์ (N = 38)					
	ใช้ทั้งหมด		นำมาคัดแปลงให้เข้ากับ หลักเกณฑ์ของห้องสมุด		ไม่ใช้	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ชื่อผู้แต่งที่เป็นบุคคล	25	65.8	13	34.2	-	-
2. ชื่อผู้แต่งที่เป็นนิติบุคคล	17	44.7	19	50.0	2	5.3
3. ชื่อผู้แต่งร่วม	23	60.5	13	34.2	2	5.3
4. ชื่อผู้แปล	22	57.9	12	31.6	4	10.5
5. ชื่อผู้รวบรวม	22	57.9	12	31.6	4	10.5
6. ชื่อบรรณาธิการ	19	50.0	13	34.2	6	15.8
7. ชื่อเรื่องหลัก	28	73.7	9	23.7	1	2.6
8. ชื่อเรื่องเทียบเคียง	20	52.6	12	31.6	6	15.8
9. ครั้งที่พิมพ์	25	65.8	9	23.7	4	10.5
10. สถานที่พิมพ์	27	71.0	9	23.7	2	5.3
11. สำนักพิมพ์/ โรงพิมพ์	26	68.4	10	26.3	2	5.3
12. ปีที่พิมพ์	27	71.0	8	21.0	3	7.9
13. จำนวนเล่ม/จำนวนหน้า	18	47.4	9	23.7	11	28.9
14. ภาพประกอบ ตาราง แผนที่ ฯลฯ	16	42.1	10	26.3	12	31.6

รายการข้อมูลบัตรรายการ ในสิ่งพิมพ์ ภาษาไทย	ลักษณะการใช้ของบรรณารักษ์ (N = 38)					
	ใช้ทั้งหมด		นำมาดัดแปลงให้เข้ากับ หลักเกณฑ์ของห้องสมุด		ไม่ใช้	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
15. ชื่อชุด	17	44.7	13	34.2	8	21.0
16. หมายเหตุ	5	13.1	19	50.0	14	36.8
17. หัวเรื่อง	13	34.2	25	65.8	-	-
18. แนวสืบค้น	15	39.5	22	57.9	1	2.6
19. เลขหมู่	14	36.8	24	63.1	-	-
19.1 เลขหมู่ระบบรัฐสภาอเมริกัน	3	7.9	13	34.2	22	57.9
19.2 เลขหมู่ระบบทศนิยมดิวอี้	11	28.9	11	28.9	16	42.1
20. เลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือ	26	68.4	3	7.9	9	23.7

จากตาราง 4 แสดงให้เห็นว่า บรรณารักษ์ใช้รายการข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ภาษาไทยทั้งหมดจากรายการต่างๆ ดังนี้ รายการชื่อเรื่องหลัก ร้อยละ 73.7 รายการสถานที่พิมพ์ และรายการปีที่พิมพ์ ร้อยละ 71 รายการสำนักพิมพ์/โรงพิมพ์ และรายการเลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือ ร้อยละ 68.4 รายการชื่อผู้แต่งที่เป็นบุคคลและรายการครั้งที่พิมพ์ ร้อยละ 65.8 เป็นต้น

สำหรับรายการข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ภาษาไทยที่บรรณารักษ์ต้องดัดแปลงให้เข้ากับหลักเกณฑ์ของห้องสมุดก่อนนั้นส่วนใหญ่ คือ รายการหัวเรื่อง ร้อยละ 65.8 รายการเลขหมู่ ร้อยละ 63.1 และรายการแนวสืบค้น ร้อยละ 57.9 เป็นต้น

ตาราง 5 แสดงรายการข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ภาษาต่างประเทศ จำแนกตามลักษณะการใช้ของบรรณารักษ์

รายการข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ ภาษาไทย	ลักษณะการใช้ของบรรณารักษ์ (N = 40)					
	ใช้ทั้งหมด		นำมาตัดแปลงให้เข้ากับ หลักเกณฑ์ของห้องสมุด		ไม่ใช้	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ชื่อผู้แต่งที่เป็นบุคคล	25	62.5	13	32.5	2	5.0
2. ชื่อผู้แต่งที่เป็นนิติบุคคล	18	45	13	32.5	9	22.5
3. ชื่อผู้แต่งร่วม	22	55	11	27.5	7	17.5
4. ชื่อผู้แปล	20	50	12	30	8	20.0
5. ชื่อผู้รวบรวม	19	47.5	13	32.5	8	20.0
6. ชื่อบรรณาธิการ	20	50	13	32.5	7	17.5
7. ชื่อเรื่องหลัก	29	72.5	9	22.5	2	5.0
8. ชื่อชุด	23	57.5	11	27.5	6	15.0
9. หมายเหตุ	9	22.5	13	32.5	18	45.0
10. หัวเรื่อง	19	47.5	14	35	7	17.5
11. แนวสืบค้น	13	32.5	21	52.5	6	15.0
12. เลขหมู่	21	52.5	19	47.5	-	-
12.1 เลขหมู่ระบบรัฐสภาอเมริกัน	6	15	10	25	24	60.0
12.2 เลขหมู่ระบบทศนิยมดิวอี้	14	35	8	20	18	45.0
12.3 เลขหมู่ระบบ NLM	1	2.5	1	2.5	38	95.0

รายการข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ ภาษาไทย	ลักษณะการใช้ของบรรณารักษ์ (N = 40)					
	ใช้ทั้งหมด		นำมาคัดแปลงให้เข้ากับ หลักเกณฑ์ของห้องสมุด		ไม่ใช้	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
13. เลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือ	26	65	3	7.5	11	27.5
14. เลขบัตรรายการของระบบรัฐสภา อเมริกัน	1	2.5	3	7.5	36	90.0

จากตาราง 5 แสดงให้เห็นว่า บรรณารักษ์ใช้รายการข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ภาษาต่างประเทศทั้งหมดจากรายการต่าง ๆ ดังนี้ รายการชื่อเรื่องหลัก ร้อยละ 72.5 รายการเลขมาตรฐานประจำหนังสือสากล ร้อยละ 65 รายการชื่อผู้แต่งที่เป็นบุคคล ร้อยละ 62.5 รายการชื่อชุด ร้อยละ 57.5 และรายการชื่อผู้แต่งร่วม ร้อยละ 55 เป็นต้น ส่วนรายการที่ใช้น้อยที่สุดคือ รายการเลขบัตรรายการของระบบรัฐสภาอเมริกัน ร้อยละ 2.5

สำหรับรายการข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ภาษาต่างประเทศที่บรรณารักษ์ต้องคัดแปลงให้เข้ากับหลักเกณฑ์ของห้องสมุดก่อนนั้น ส่วนใหญ่คือรายการแนวสืบค้น ร้อยละ 52.5 รองลงมาคือ รายการเลขหมู่ ร้อยละ 47.5 และรายการหัวเรื่อง ร้อยละ 35

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเรื่องการใช้ประโยชน์จากข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ แบ่งเป็น 2 ส่วนคือ

1. ข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ภาษาไทย

พบว่า บรรณารักษ์จะใช้ประโยชน์จากข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ภาษาไทย โดยเลือกใช้รายการบางรายการ คิดเป็นร้อยละ 85 และใช้ทุกรายการ ร้อยละ 10 มีเพียงร้อยละ 5 เท่านั้นที่ไม่ใช้ประโยชน์จากข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ภาษาไทย

สำหรับบรรณารักษ์ที่ใช้ประโยชน์จากข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ภาษาไทยนั้น พบว่า ส่วนใหญ่จะใช้ทั้งหมดจากรายการชื่อเรื่องหลัก ร้อยละ 73.7 รายการสถานที่พิมพ์และรายการปีที่พิมพ์ ร้อยละ 71 รายการสำนักพิมพ์/โรงพิมพ์ และรายการเลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือ ร้อยละ 68.4 และรายการชื่อผู้แต่งที่เป็นบุคคล และรายการครั้งที่พิมพ์ ร้อยละ 65.8 โดยไม่ต้องคัดแปลงให้เข้ากับหลักเกณฑ์ของห้องสมุดอีก ส่วนรายการหัวเรื่อง ร้อยละ 65.8 รายการเลขหมู่ ร้อยละ 63.1 และรายการแนวสืบค้น ร้อยละ 57.9 นั้น บรรณารักษ์ก็ใช้เช่นเดียวกัน แต่ต้องคัดแปลงให้เข้ากับหลักเกณฑ์ของห้องสมุดอีกครั้งหนึ่ง

2. ข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ภาษาต่างประเทศ

พบว่า บรรณารักษ์ทั้งหมดใช้ประโยชน์จากข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ภาษาต่างประเทศ โดยเลือกใช้รายการบางรายการ คิดเป็นร้อยละ 92.5 และใช้ทุกรายการ ร้อยละ 7.5 โดยส่วนใหญ่ใช้ทั้งหมดจากรายการชื่อเรื่องหลัก ร้อยละ 72.5 รายการเลขมาตรฐานสากล ร้อยละ 65 รายการชื่อผู้แต่งที่เป็นบุคคล ร้อยละ 62.5 รายการชื่อชุด ร้อยละ 57.5 และรายการชื่อผู้แต่งร่วม ร้อยละ 55 โดยไม่ต้องคัดแปลงให้เข้ากับหลักเกณฑ์ของห้องสมุดอีก ส่วนรายการแนวสืบค้น ร้อยละ 52.5 รายการเลขหมู่ ร้อยละ 47.5 และรายการหัวเรื่อง ร้อยละ 35 นั้น บรรณารักษ์ต้องคัดแปลงให้เข้ากับหลักเกณฑ์ของห้องสมุดอีกครั้งหนึ่ง เช่นเดียวกับข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ภาษาไทย

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของบรรณารักษ์เกี่ยวกับความสำคัญและประโยชน์ของ

ข้อมูลบัตรรายการ ในสิ่งพิมพ์

ตาราง 6 แสดงความคิดเห็นของบรรณารักษ์เกี่ยวกับการจัดทำข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์
ในประเทศไทย จำแนกเป็นร้อยละ

ความคิดเห็นของบรรณารักษ์เกี่ยวกับการจัดทำข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์	จำนวน	ร้อยละ
ควรมี	40	100
ไม่ควรมี	-	-
รวม	40	100

จากตาราง 6 พบว่า บรรณารักษ์ทั้งหมดเห็นว่า ควรมีการจัดทำข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ในประเทศไทย

ตาราง 7 แสดงความสำคัญและประโยชน์ของข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ในด้านต่าง ๆ

ความสำคัญและประโยชน์ของข้อมูลบัตรรายการ ในสิ่งพิมพ์	จำนวน N=40	ร้อยละ
1. ช่วยประหยัด เวลา	39	97.5
2. ทำให้หนังสือนำออกบริการได้ เร็วขึ้น	35	87.5
3. ช่วยขจัดปัญหาหนังสือที่ค้างค้ำ	29	72.5
4. ช่วยประหยัดแรงงาน	27	67.5
5. ทำให้บัตรรายการ เป็นมาตรฐานเดียวกัน	26	65
6. ช่วยลดข้อจำกัด ในการอ่านสิ่งพิมพ์ต่างประเทศบางสาขาวิชา	25	62.5
7. ช่วยให้สะดวก ในการยืมระหว่างห้องสมุดและ การรวบรวมบรรณานุกรม	23	57.5
8. ช่วยในการจัดหาหนังสือที่มีเนื้อหาสัมพันธ์กัน ได้	21	52.5
9. ช่วยขจัดความซ้ำซ้อน ในงานวิเคราะห์หมวดหมู่ฯ	20	50
10. ช่วยประหยัดงบประมาณ	8	20

จากตาราง 7 พบว่า บรรณารักษ์ร้อยละ 97.5 เห็นว่า ข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์จะ
ช่วยประหยัด เวลาในการทำบัตรรายการ ร้อยละ 87.5 เห็นว่าข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์จะทำให้
บรรณารักษ์นำหนังสือออกบริการได้เร็วขึ้น และร้อยละ 72.5 เห็นว่าข้อมูลบัตรรายการใน
สิ่งพิมพ์จะช่วยขจัดปัญหาหนังสือที่ค้างค้ำได้

**ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เรื่อง ความคิดเห็นของบรรณารักษ์เกี่ยวกับความสำคัญและ
ประโยชน์ของข้อมูลบัตรรายการ ในสิ่งพิมพ์**

บรรณารักษ์ทั้งหมด เห็นว่าควรมีการจัดทำข้อมูลบัตรรายการ ในสิ่งพิมพ์ในประเทศไทย
เพราะถ้ามีข้อมูลบัตรรายการ ในสิ่งพิมพ์แล้วจะช่วยประหยัด เวลาของบรรณารักษ์ในการ เตรียม
หนังสือออกบริการ และยังช่วยขจัดปัญหาหนังสือที่ค้างค้ำได้อีกด้วย

ตอนที่ 4 รูปแบบการจัดทำข้อมูลบัตรรายการ ในสิ่งพิมพ์ในประเทศไทย

1. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

ตาราง 8 แสดงหน่วยงานที่บรรณารักษ์เห็นว่าควร เป็นศูนย์กลาง ในการจัดทำข้อมูลบัตรรายการ ในสิ่งพิมพ์ในประเทศไทย จำแนก เป็นร้อยละ

หน่วยงานที่ควร เป็นศูนย์กลางรับผิดชอบ ในการจัดทำข้อมูลบัตรรายการ ในสิ่งพิมพ์ในประเทศไทย	จำนวน	ร้อยละ
หอสมุดแห่งชาติ	19	47.5
สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย	5	12.5
สำนักพิมพ์	5	12.5
ห้องสมุดมหาวิทยาลัย	4	10
ผู้แต่งหนังสือ	2	5
หน่วยงานที่ผลิตสิ่งพิมพ์นั้น ๆ ออกมา	2	5
ทบวงมหาวิทยาลัย	1	2.5
หอสมุดแห่งชาติร่วมมือกับห้องสมุดมหาวิทยาลัย	1	2.5
หอสมุดแห่งชาติร่วมมือกับสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย	1	2.5
รวม	40	100

จากตาราง 8 พบว่า บรรณารักษ์ส่วนใหญ่เห็นว่าหอสมุดแห่งชาติควร เป็นหน่วยงานที่ เป็นศูนย์กลางรับผิดชอบ ในการจัดทำข้อมูลบัตรรายการ ในสิ่งพิมพ์ในประเทศไทยมากที่สุด คือ ร้อยละ 47.5 มีเพียงส่วนน้อย เท่านั้นที่จะ ให้ทบวงมหาวิทยาลัย หรือหอสมุดแห่งชาติร่วมมือ กับห้องสมุดมหาวิทยาลัย หรือหอสมุดแห่งชาติร่วมมือกับสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย เป็น เป็นศูนย์กลาง รับผิดชอบ ในการจัดทำข้อมูลบัตรรายการ ในสิ่งพิมพ์ในประเทศไทย

2. รูปแบบลักษณะการจัดทำข้อมูลบัตรรายการ ในสิ่งพิมพ์ในประเทศไทย

ตาราง 9 แสดงความเห็นของบรรณารักษ์เกี่ยวกับการจัดทำข้อมูลบัตรรายการ ในสิ่งพิมพ์ในประเทศไทย จำแนกรูปแบบการจัดทำเป็นร้อยละ

รูปแบบการจัดทำข้อมูลบัตรรายการ ในสิ่งพิมพ์ในประเทศไทย	จำนวน	ร้อยละ
รูปแบบบัตรรายการ	16	40
รูปแบบใดก็ตามต้องมีข้อมูลบัตรรายการครบทุกรายการ	24	60
รวม	40	100

จากตาราง 9 พบว่า บรรณารักษ์ร้อยละ 60 เห็นว่า รูปแบบการจัดทำข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์นั้น เป็นรูปแบบใดก็ได้ แต่ต้องมีข้อมูลบัตรรายการครบทุกรายการ อีกร้อยละ 40 เห็นว่า ควรอยู่ในรูปแบบของบัตรรายการ

3. ตำแหน่งที่พิมพ์ของข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ในประเทศไทย

ตาราง 10 แสดงความคิดเห็นของบรรณารักษ์เกี่ยวกับตำแหน่งของการพิมพ์ข้อมูลบัตรรายการ
ในสิ่งพิมพ์ในประเทศไทย จำนวนเป็นร้อยละ

ตำแหน่งการพิมพ์ข้อมูลบัตรรายการ ในสิ่งพิมพ์ในประเทศไทย	จำนวน	ร้อยละ
พิมพ์ไว้ด้านหลังของหน้าปกใน	39	97.5
พิมพ์ไว้ปกหลัง	1	2.5
รวม	40	100

จากตาราง 10 พบว่า บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ ร้อยละ 97.5 เห็นว่าควรพิมพ์ข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ไว้ด้านหลังของหน้าปกใน มีเพียงร้อยละ 2.5 เท่านั้นที่เห็นว่า ควรพิมพ์ข้อมูลบัตรรายการ ในสิ่งพิมพ์ไว้ที่ปกหลังของหนังสือ

4. รายการข้อมูลที่มีความจำเป็นในการจัดทำข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ในประเทศไทย

ตาราง 11 แสดงความคิดเห็นของบรรณารักษ์เกี่ยวกับรายการข้อมูลต่างๆ ที่มีความจำเป็นในการจัดทำข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ภาษาไทย

รายการข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์	ระดับความจำเป็น	
	ค่าเฉลี่ย (\bar{x})	แปลความ
1. ชื่อผู้แต่งที่เป็นบุคคล	4.87	มากที่สุด
2. ชื่อผู้แต่งที่เป็นนิติบุคคล	4.74	มากที่สุด
3. ชื่อผู้แต่งร่วม	3.72	มาก
4. ชื่อผู้แปล	3.97	มาก
5. ชื่อผู้รวบรวม	3.73	มาก
6. ชื่อบรรณาธิการ	3.65	มาก
7. ชื่อเรื่องหลัก	4.77	มากที่สุด
8. ชื่อเรื่องเทียบเคียง	4.03	มาก
9. ครั้งที่พิมพ์	4.15	มาก
10. สถานที่พิมพ์	4.03	มาก
11. สำนักพิมพ์/โรงพิมพ์	4.14	มาก
12. ปีที่พิมพ์	4.19	มาก
13. จำนวนเล่ม/จำนวนหน้า	3.44	ปานกลาง
14. ภาพประกอบ ตาราง แผนที่ ฯลฯ	3.53	มาก

รายการข้อมูลบัตรรายการ ในสิ่งพิมพ์	ระดับความจำเป็น	
	ค่าเฉลี่ย (\bar{x})	แปลความ
15. ชื่อชุด	3.72	มาก
16. หมายเหตุ	3.31	ปานกลาง
17. หัวเรื่อง	4.89	มากที่สุด
18. แนวสืบค้น	4.70	มากที่สุด
19. เลขหมู่ระบบรัฐสภาอเมริกัน	4.44	มาก
20. เลขหมู่ระบบทศนิยมดิวอี้	4.76	มากที่สุด
21. เลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือ	4.16	มาก

จากตาราง 11 พบว่า บรรณารักษ์เห็นว่า รายการข้อมูลต่าง ๆ ในข้อมูลบัตรรายการ ในสิ่งพิมพ์นั้น รายการที่มีความจำเป็นมากที่สุดในการจัดทำข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์คือ รายการหัวเรื่อง ($\bar{x} = 4.89$) รายการชื่อผู้แต่งที่เป็นบุคคล ($\bar{x} = 4.87$) รายการชื่อเรื่อง ($\bar{x} = 4.77$) รายการเลขหมู่ระบบทศนิยมดิวอี้ ($\bar{x} = 4.76$) รายการชื่อผู้แต่งที่เป็นนิติบุคคล ($\bar{x} = 3.74$) และรายการแนวสืบค้น ($\bar{x} = 4.70$) สำหรับรายการจำนวนเล่ม/จำนวนหน้า ($\bar{x} = 3.44$) และรายการหมายเหตุ ($\bar{x} = 3.31$) นั้น บรรณารักษ์เห็นว่า เป็นรายการที่มีความจำเป็นในการจัดทำข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ในระดับปานกลาง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเรื่อง รูปแบบการจัดทำข้อมูลบัตรรายการ
ในสิ่งพิมพ์ในประเทศไทยนั้นแบ่งเป็น 4 ส่วนคือ

1. หน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดทำข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์
บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ ร้อยละ 47.5 เห็นว่า หอสมุดแห่งชาติ
ควรเป็นศูนย์กลางรับผิดชอบในการจัดทำข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ใน
ประเทศไทย มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่จะให้ทบวงมหาวิทยาลัย หรือหอสมุด
แห่งชาติร่วมมือกับห้องสมุดมหาวิทยาลัย หรือหอสมุดแห่งชาติร่วมมือกับสมาคม
ห้องสมุดแห่งประเทศไทย เป็นศูนย์กลางรับผิดชอบในการจัดทำข้อมูลบัตรรายการ
ในสิ่งพิมพ์ในประเทศไทย

2. รูปแบบการจัดทำข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์
บรรณารักษ์ให้ความสำคัญกับรูปแบบการจัดทำข้อมูลบัตรรายการ
ในสิ่งพิมพ์ไม่มากนัก คือ ร้อยละ 60 เห็นว่า ลักษณะการจัดทำข้อมูลบัตร
รายการในสิ่งพิมพ์จะเป็นรูปแบบใดก็ได้ แต่ต้องมีข้อมูลบัตรรายการครบทุก
รายการ และร้อยละ 40 เห็นว่าควรอยู่ในรูปแบบบัตรรายการ

3. ตำแหน่งที่พิมพ์ของข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์
บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ ร้อยละ 97.5 เห็นว่า ควรพิมพ์ข้อมูล
บัตรรายการในสิ่งพิมพ์ไว้ด้านหลังของหน้าปกใน มีเพียงร้อยละ 2.5 เท่านั้น
ที่เห็นว่าควรพิมพ์ข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ไว้ที่ปกหลังของหนังสือ

4. รายการข้อมูลที่มีความจำเป็นในการจัดทำข้อมูลบัตรรายการ
ในสิ่งพิมพ์

บรรณารักษ์เห็นว่า รายการข้อมูลที่มีความจำเป็นในการจัดทำ
ข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ในระดับมากที่สุด คือ รายการหัวเรื่อง รายการ
ชื่อผู้แต่งที่เป็นบุคคล รายการชื่อเรื่องหลัก รายการเลขหมู่ รายการชื่อผู้
แต่งที่เป็นนิติบุคคล และแนวสืบค้น (\bar{x} = 4.89 4.87 4.77 4.76
4.74 และ 4.70 ตามลำดับ)

บรรณารักษ์มีข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการจัดทำข้อมูลบัตรรายการใน
สิ่งพิมพ์ในประเทศไทย คือ

1. บรรณารักษ์ มีความเห็นว่า ควรกระตุ้นให้สำนักพิมพ์เห็นความ
สำคัญของบัตรรายการในสิ่งพิมพ์อีกครั้งหนึ่ง โดยรีบด่วน
2. ให้หอสมุดแห่งชาติเป็นศูนย์กลางรับผิดชอบในการจัดทำบัตร
รายการในสิ่งพิมพ์ในประเทศไทย เพื่อบัตรรายการจะได้เป็นมาตรฐานเดียวกัน

บทที่ 5

บทสรุป การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การใช้ประโยชน์จากข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ในการทำบัตรรายการของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย 3 ประการคือ

1. เพื่อศึกษาการใช้ประโยชน์จากข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของบรรณารักษ์เกี่ยวกับความสำคัญและประโยชน์ของข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์
3. เพื่อเสนอรูปแบบการจัดทำข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ในประเทศไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาความหมาย ประวัติและพัฒนาการ ตลอดจนข้อดี ข้อด้อยของโครงการข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์จากหนังสือ เอกสารและสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยทั้งภาษาไทยและต่างประเทศ รวมทั้งการสัมภาษณ์ และสร้างแบบสอบถาม โดยอาศัยข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลดังกล่าว

ประชากร

ประชากรเป้าหมาย คือหัวหน้าบรรณารักษ์ฝ่ายจัดหมู่และทำบัตรรายการของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐบาลและ เอกชน สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย 53 แห่ง ดังรายละเอียดหน้า 7-9

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วย ค่าตามประเภทปลายเปิด ให้เลือกตอบและแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 53 ฉบับ ได้รับคืน 40 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 75.47

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์จากข้อมูลบัตรรายการ ในสิ่งพิมพ์และความคิดเห็น เกี่ยวกับความสำคัญและประโยชน์ของข้อมูลบัตรรายการ ในสิ่งพิมพ์นั้น ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูล เป็นร้อยละ ในรูปของตารางและคำบรรยาย

สำหรับข้อมูล เกี่ยวกับรูปแบบการจัดทำข้อมูลบัตรรายการ ในสิ่งพิมพ์ในประเทศไทยนั้น ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูล ในรูปของตาราง คำบรรยาย และโดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ของค่าตอบแต่ละข้อ

ส่วนข้อมูลแบบปลายเปิด เกี่ยวกับข้อเสนอแนะการจัดทำข้อมูลบัตรรายการ ในสิ่งพิมพ์ในประเทศไทยนั้น ผู้วิจัยให้แสดงความคิดเห็นโดยเสรีและจะพิจารณารวบรวมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของประชากร เป้าหมาย

สรุปผลการวิจัย

การสรุปผลการวิจัย แบ่งเป็น 4 ตอนคือ

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามและสถานภาพ

ห้องสมุด

ตอนที่ 2 การใช้ประโยชน์จากข้อมูลบัตรรายการ ในสิ่งพิมพ์

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของบรรณารักษ์เกี่ยวกับความสำคัญและ
ประโยชน์ของข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์

ตอนที่ 4 รูปแบบการจัดทำข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ใน
ประเทศไทย

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามและสถานภาพ
ห้องสมุด

1. สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

บรรณารักษ์ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 92.5
มีอายุมากกว่า 29 ปี ร้อยละ 72.5 สำหรับการศึกษานั้นไม่มีความแตกต่าง
กันมากนัก คือ จบการศึกษาระดับปริญญาโทร้อยละ 47.5 ปริญญาตรีร้อยละ
52.5 และยังพบว่า ส่วนใหญ่จะรับผิดชอบวิเคราะห์หมวดหมู่หนังสือทั้งภาษา
ไทยและภาษาต่างประเทศ ร้อยละ 70 โดยมีคู่มือในการปฏิบัติงาน ร้อยละ
60 หนังสือคู่มือที่บรรณารักษ์เห็นว่าให้ประโยชน์ในการวิเคราะห์หมวดหมู่
มากที่สุดคือ The National Union Catalog (NUC) ร้อยละ 40 และ
เมื่อมีปัญหาในการวิเคราะห์หมวดหมู่ พบว่าร้อยละ 57.5 จะปรึกษา
บรรณารักษ์ร่วมงาน (ตารางที่ 1)

2. สถานภาพห้องสมุด

สำหรับการบริหารงานและการให้ความร่วมมือกับ
ห้องสมุดมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ในการวิเคราะห์หมวดหมู่ ของห้องสมุดนั้นไม่มี
ความแตกต่างกันมากนัก คือ มีการบริหารงานแบบศูนย์กลาง ร้อยละ 47.5
บริหารงานแบบเอกเทศ ร้อยละ 52.5 มีห้องสมุดที่ให้ความร่วมมือกับห้อง
สมุดมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ในการวิเคราะห์หมวดหมู่ ร้อยละ 57.5 สำหรับ

การจัดหมู่ของห้องสมุดพบว่า ร้อยละ 55 ใช้การจัดหมู่ระบบทศนิยมดิวอี้ ร้อยละ 40 ใช้การจัดหมู่ระบบรัฐสภาอเมริกัน มีเพียงร้อยละ 5 เท่านั้นที่ใช้การจัดหมู่ระบบหอสมุดแพทย์แห่งชาติอเมริกัน (ตารางที่ 2)

ตอนที่ 2 การใช้ประโยชน์จากข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์

ผลการวิจัยพบว่า บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์จากข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ทั้งภาษาไทยและต่างประเทศ โดยเฉพาะข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ภาษาต่างประเทศนั้น บรรณารักษ์ทั้งหมดได้ใช้ประโยชน์จากส่วนนี้โดยจะเลือกใช้บางรายการ ร้อยละ 92.5 และใช้ทุกรายการ ร้อยละ 7.5 (ตารางที่ 3) โดยมีรายละเอียดการใช้รายการข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ทั้งหมดดังนี้ ชื่อเรื่องหลัก ร้อยละ 72.5 รายการเลขมาตรฐานประจำหนังสือสากล ร้อยละ 65 รายการชื่อผู้แต่งที่เป็นบุคคล ร้อยละ 62.5 รายการชื่อชุด ร้อยละ 57.5 และรายการชื่อผู้แต่งร่วม ร้อยละ 55 ส่วนรายการข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ที่บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ต้องดัดแปลงให้เข้ากับหลักเกณฑ์ของห้องสมุดก่อน มีดังนี้ รายการแนวสืบค้น ร้อยละ 52.5 รายการเลขหมู่ ร้อยละ 47.5 และรายการหัวเรื่อง ร้อยละ 35 (ตารางที่ 5)

ส่วนข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ภาษาไทยนั้น พบว่า บรรณารักษ์จะเลือกใช้บางรายการ ร้อยละ 85 ใช้ทุกรายการ ร้อยละ 10 มีเพียงร้อยละ 5 เท่านั้น ที่ไม่ใช้ประโยชน์จากส่วนนี้ โดยมีรายละเอียดการใช้รายการข้อมูลบัตรรายการทั้งหมดดังนี้ รายการชื่อเรื่องหลัก ร้อยละ 73.7 รายการสถานที่พิมพ์และรายการปีพิมพ์ ร้อยละ 71 รายการสำนักพิมพ์/โรงพิมพ์ และรายการเลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือ ร้อยละ 68.4 รายการชื่อผู้แต่งที่เป็นบุคคล และรายการครั้งที่พิมพ์ ร้อยละ 65.8 ส่วนรายการข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ที่บรรณารักษ์ต้องดัดแปลงให้เข้ากับ

หลักเกณฑ์ของห้องสมุดก่อนนั้น ส่วนใหญ่คือรายการหัวเรื่อง ร้อยละ 65.8
รายการเลขหมู่ ร้อยละ 63.1 และรายการแนวสืบค้น ร้อยละ 57.9
(ตารางที่ 4)

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของบรรณารักษ์เกี่ยวกับความสำคัญและ ประโยชน์ของข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์

บรรณารักษ์ทั้งหมดเห็นว่า ควรมีการจัดทำข้อมูลบัตร
รายการในสิ่งพิมพ์ในประเทศไทย เพราะข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์นี้จะ
ช่วยประหยัดเวลาในการทำบัตรรายการ ร้อยละ 97.5 ทำให้หนังสือออก
บริการได้เร็วขึ้น ร้อยละ 87.5 ช่วยจัดปัญหาหนังสือที่ค้างค้างได้ ร้อยละ
72.5 ช่วยประหยัดแรงงาน ร้อยละ 67.5 ทำให้บัตรรายการเป็นมาตรฐาน
เดียวกัน ร้อยละ 65 ช่วยลดข้อจำกัดในการอ่านสิ่งพิมพ์ต่างประเทศบาง
สาขาวิชา ร้อยละ 62.5 ช่วยให้สะดวกในการยืมระหว่างห้องสมุดและการ
รวบรวมบรรณานุกรม ร้อยละ 57.5 ช่วยในการจัดหาหนังสือที่มีเนื้อหาสัมพันธ์
กันได้ ร้อยละ 52.5 ช่วยจัดความซ้ำซ้อนในงานวิเคราะห์หมวดหมู่ฯ ร้อยละ
50 และช่วยประหยัดงบประมาณ ร้อยละ 20 (ตารางที่ 7)

ตอนที่ 4 รูปแบบการจัดทำข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ใน ประเทศไทย

1. หน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดทำข้อมูลบัตรรายการ ในสิ่งพิมพ์

หน่วยงานที่บรรณารักษ์ว่า ควรเป็นศูนย์กลางในการ
จัดทำข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ในประเทศไทย คือ หอสมุดแห่งชาติ ร้อยละ
47.5 สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ร้อยละ 12.5 สำนักพิมพ์ ร้อยละ
12.5 ห้องสมุดมหาวิทยาลัย ร้อยละ 10 ผู้แต่งหนังสือ ร้อยละ 5 หน่วยงาน

ที่ผลิตสิ่งพิมพ์นั้นๆ ออกมา ร้อยละ 5 ทบวงมหาวิทยาลัย ร้อยละ 2.5 หอสมุดแห่งชาติร่วมมือกับห้องสมุดมหาวิทยาลัย ร้อยละ 2.5 และหอสมุดแห่งชาติร่วมมือกับสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ร้อยละ 2.5 เช่นกัน (ตาราง 8)

2. รูปแบบการจัดทำข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์

บรรณารักษ์เห็นว่า ลักษณะการจัดทำข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์นั้น จะเป็นรูปแบบใดก็ได้ แต่ต้องมีข้อมูลบัตรรายการครบทุกรายการร้อยละ 60 และควรอยู่ในรูปบัตรรายการอีกร้อยละ 40 (ตาราง 9)

3. ตำแหน่งของข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์

บรรณารักษ์เห็นว่า ควรพิมพ์ข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ไว้ด้านหลังของหน้าปกในถึงร้อยละ 97.5 มีเพียงร้อยละ 2.5 เท่านั้นที่เห็นว่า ควรพิมพ์ข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ไว้ที่ปกหลังของหนังสือ (ตาราง 10)

4. รายการข้อมูลที่มีความจำเป็นในการจัดทำข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์

รายการข้อมูลที่บรรณารักษ์เห็นว่ามีความจำเป็นในการจัดทำ ข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ในประเทศไทย ในระดับมากที่สุด มีจำนวน 6 รายการ ระดับมาก 13 รายการ และระดับปานกลาง 2 รายการ ดังรายละเอียดคือ

รายการข้อมูลบัตรรายการ ในสิ่งพิมพ์	รายการที่มีความจำเป็น		
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง
1. หัวเรื่อง	✓		
2. ผู้แต่งที่เป็นบุคคล	✓		
3. ชื่อเรื่องหลัก	✓		
4. เลขหมู่ระบบทศนิยมดิวอี้	✓		
5. ผู้แต่งที่เป็นนิติบุคคล	✓		
6. แนวสืบค้น	✓		
7. เลขหมู่ระบบรัฐสภาอเมริกา		✓	
8. ปีที่พิมพ์		✓	
9. เลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือ		✓	
10. ครั้งที่พิมพ์		✓	
11. สำนักพิมพ์/ โรงพิมพ์		✓	
12. ชื่อเรื่องเทียบเคียง		✓	
13. สถานที่พิมพ์		✓	
14. ชื่อผู้แปล		✓	
15. ชื่อผู้รวบรวม		✓	
16. ชื่อชุด		✓	
17. ชื่อผู้แต่งร่วม		✓	
18. ชื่อบรรณาธิการ		✓	
19. ภาพประกอบ ตาราง แผนที่ ฯลฯ		✓	
20. จำนวนเล่ม/จำนวนหน้า			✓
21. หมายเหตุ			✓

อภิปรายผลการวิจัย

จากวิธีการวิจัยในครั้งนี ทำให้ได้คำตอบมาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย ดังต่อไปนี้

1. การใช้ประโยชน์จากข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์จากข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ทั้งภาษาไทยและต่างประเทศ โดยมีรายการข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ภาษาไทยที่บรรณารักษ์ใช้ข้อมูลทั้งหมดในการทำบัตรรายการ โดยไม่ต้องดัดแปลงให้เข้ากับหลักเกณฑ์ของห้องสมุด คือ รายการชื่อเรื่องหลัก รายการสถานที่พิมพ์ รายการปีพิมพ์ รายการสำนักพิมพ์/โรงพิมพ์ รายการชื่อผู้แต่งที่เป็นบุคคล เป็นต้น ส่วนข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ภาษาต่างประเทศนั้น มีรายการดังนี้ รายการชื่อเรื่องหลัก รายการเลขมาตรฐานประจำหนังสือสากล รายการชื่อผู้แต่งที่เป็นบุคคล รายการชื่อชุด รายการชื่อผู้แต่งร่วม เป็นต้น จะเห็นได้ว่ารายการข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ภาษาไทยและภาษาต่างประเทศที่บรรณารักษ์เห็นว่า นำไปใช้ได้เลยคือ รายการชื่อเรื่องหลักและรายการชื่อผู้แต่งที่เป็นบุคคล ตามลำดับ สาเหตุที่บรรณารักษ์ใช้รายการข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ดังกล่าวแล้ว โดยไม่ต้องดัดแปลงให้เข้ากับหลักเกณฑ์ของห้องสมุด สันนิษฐานว่า เพราะบรรณารักษ์ได้ตรวจสอบแล้วพบว่า รายการข้อมูลถูกต้องหรืออาจจะเชื่อถือคุณภาพของผู้ผลิตข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ก็ได้

สำหรับรายการข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศที่บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ต้องดัดแปลงให้เข้ากับหลักเกณฑ์ของห้องสมุดก่อน คือ รายการหัวเรื่อง รายการเลขหมู่และรายการแนวสืบค้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุภาพร ภัทรนคร (2533) เช่นกัน

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า สาเหตุที่บรรณารักษ์ต้องตัดแปลงรายการหัวเรื่องให้เข้ากับหลักเกณฑ์ของห้องสมุดก่อน เพราะการใช้หนังสือหัวเรื่องที่แตกต่างกัน และขนาดที่แตกต่างกันของห้องสมุดมีผลกระทบทำให้บรรณารักษ์ต้องตัดแปลงรายการหัวเรื่องให้เข้ากับหลักเกณฑ์ของห้องสมุดด้วย เช่น สิ่งพิมพ์ภาษาต่างประเทศบางแห่งกำหนดหัวเรื่องจาก Library of Congress Subject Headings แต่บางแห่งกำหนดหัวเรื่องจาก Sear's List of Subject Headings

ส่วนสิ่งพิมพ์ภาษาไทยนั้น บางแห่งกำหนดหัวเรื่องจากหนังสือหัวเรื่องภาษาไทย รวบรวมโดยคณะอนุกรรมการกลุ่มวิเคราะห์เลขหมู่และทำบัตรรายการห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย บางแห่งกำหนดหัวเรื่องจากหนังสือหัวเรื่องภาษาไทย รวบรวมโดยสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย และบางแห่งกำหนดหัวเรื่องจากหนังสือหัวเรื่องภาษาไทย รวบรวมโดยสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นต้น

ผลการศึกษาของ สุภาพร ภัทรนคร (2533 : 233) ปรากฏว่าผู้เตรียมข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ภาษาไทย ใช้หนังสือหัวเรื่องภาษาไทย แตกต่างไปจากกลุ่มตัวอย่างประชากรส่วนมากเลือกใช้คือ ใช้หนังสือหัวเรื่องภาษาไทย รวบรวมโดยสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ ซึ่งมีผลกระทบทำให้ห้องสมุดกลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลรายการหัวเรื่อง ผู้วิจัยมีความเห็นว่า หอสมุดแห่งชาติควรศึกษาหนังสือหัวเรื่องภาษาไทยเล่มต่าง ๆ ก่อนเพื่อไว้ใช้เป็นผู้มือในการเตรียมข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ภาษาไทยต่อไป

สำหรับรายการเลขหมู่นั้น บรรณารักษ์จะใช้ทั้งหมดและจะเลือกใช้เลขหมู่ทั้งระบบทศนิยมดิวอี้ และเลขหมู่ระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกันใกล้เคียงกัน เมื่อพิจารณาแล้วพบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ใช้เลขหมู่ระบบทศนิยมดิวอี้ แต่มีการแก้ไขตัดแปลงรายการเลขหมู่ระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกันมาก

กว่าการแก้ไขคัดแปลงรายการเลขหมู่ระบบทศนิยมดิวอี้ ทั้งนี้ ผู้วิจัยสันนิษฐานว่า ในการจัดหมู่หนังสือชื่อเรื่องหนึ่ง ๆ นั้น ในระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกันสามารถกำหนดเลขหมู่ได้มากกว่าหนึ่งเลขหมู่ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประเภทของห้องสมุด ขอบเขตเนื้อหาวิชาที่ห้องสมุดแต่ละแห่งต้องการ เน้นรวมทั้งการตัดสินใจของบรรณารักษ์ด้วย

2. ความคิดเห็นของบรรณารักษ์เกี่ยวกับความสำคัญและประโยชน์ของข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์

ผลการวิจัยสรุปได้ว่าบรรณารักษ์ทุกคนเห็นว่า ควรมีการจัดทำข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ในประเทศไทย เพราะส่วนใหญ่เห็นความสำคัญและประโยชน์ของข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับของ สุภาพร ภัทรนคร (2533) คือ บรรณารักษ์เห็นว่าถ้ามีข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์แล้วจะช่วยประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย ทำให้การจัดหมู่และทำบัตรรายการสะดวกรวดเร็ว และเป็นมาตรฐานเดียวกัน อันจะนำไปสู่การมีมาตรฐานทางบรรณานุกรมในระดับประเทศและระหว่างประเทศ สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลทางบรรณานุกรมระหว่างกันได้

3. รูปแบบการจัดทำข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ในประเทศไทย

บรรณารักษ์ส่วนใหญ่เห็นว่า หอสมุดแห่งชาติควรเป็นศูนย์กลางในการจัดทำข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ในประเทศไทย ซึ่งผลการวิจัยก็สอดคล้องกับของ สุภาพร ภัทรนคร (2533) ซึ่งพบว่าสำนักพิมพ์ และห้องสมุดส่วนมากสนใจที่จะเข้าร่วมดำเนินโครงการจัดทำข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ภาษาไทย โดยเห็นว่าควรดำเนินโครงการในระบบศูนย์รวม มีหอสมุดแห่งชาติเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินโครงการ แต่หน่วยงานที่เตรียมข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ภาษาไทย ควรเป็นศูนย์ประสานงานสารนิเทศสาขาวิชาต่าง ๆ 6 สาขาวิชาในระบบสารนิเทศทางวิชาการแห่งชาติฯ

แต่ผู้วิจัยเห็นว่า หอสมุดแห่งชาติมีความเหมาะสมที่จะเป็น
หน่วยงานรับผิดชอบการจัดทำข้อมูลบัตรรายการ ในสิ่งพิมพ์ในประเทศไทย
โดยมีบุคลากรของหอสมุดแห่งชาติเองเป็นผู้เตรียมข้อมูล เพราะหอสมุด
แห่งชาติมีความพร้อมทั้งด้านบุคลากรและงบประมาณ รวมทั้งเป็นหน่วยงาน
รับผิดชอบการกำหนดเลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือด้วย นอกจากนี้หอ
สมุดแห่งชาติควรมีบทบาทในการเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการ
ดำเนินการจัดทำข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ให้เป็นที่แพร่หลาย

สำหรับรูปแบบการจัดทำข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์นั้น ผล
การวิจัยของ สุภาพร ภัทรนคร พบว่าต้องจัดทำข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์
ในรูปแบบบัตรรายการ ซึ่งต่างกับผลการวิจัยในครั้งนี้ พบว่าจัดทำข้อมูลบัตร
รายการในสิ่งพิมพ์ในรูปแบบใดก็ได้แต่ต้องมีรายการครบทุกรายการ ผู้วิจัย
มีความเห็นว่า เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างของ สุภาพร ภัทรนคร ประกอบด้วย
บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนห้องสมุดประชาชน ห้องสมุดเฉพาะด้วย โดย
เฉพาะห้องสมุดโรงเรียน บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ไม่ได้จบการศึกษาทาง
บรรณารักษศาสตร์โดยตรง แต่ทำหน้าที่บรรณารักษ์ ฉะนั้นจะช่วยให้การจัด
หมู่และทำบัตรรายการได้สะดวกและรวดเร็วขึ้น โดยสามารถคัดลอกหรือ
ถ่ายสำเนาได้ทันที ดังนั้นหอสมุดแห่งชาติในฐานะที่ได้รับการเสนอให้เป็น
ศูนย์กลางการจัดทำข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ในประเทศไทย ควรพิจารณา
เรื่องรูปแบบของข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ว่ารูปแบบที่เหมาะสมควรกำหนด
เป็นมาตรฐานคือ รูปแบบใด สำหรับการพิมพ์นั้นบรรณารักษ์เห็นว่าควรพิมพ์
ไว้ด้านหลังของหน้าปกใน โดยมีรายการข้อมูลที่เห็นว่ามีควมจำเป็นใน
การจัดทำข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์มากที่สุด ดังนี้ รายการหัวเรื่อง
รายการผู้แต่งที่เป็นบุคคล รายการชื่อเรื่องหลัก รายการเลขหมู่ รายการ
ผู้แต่งที่เป็นนิติบุคคล และรายการแนวสืบค้นตามลำดับ ส่วนรายการที่เห็นว่า

มีความจำเป็นในระดับปานกลาง คือ รายการ จำนวนเล่ม/จำนวนหน้า และ รายการหมายเหตุ ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะของผู้วิจัย

1.1 สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ หอสมุดแห่งชาติ สมาคมผู้จัดพิมพ์และจัดจำหน่ายหนังสือแห่งประเทศไทยและสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ควรร่วมมือกันที่จะเผยแพร่ความรู้และประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับข้อมูลบัตรรายการ ในสิ่งพิมพ์ให้เป็นที่แพร่หลายกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการผลิตหนังสือและบุคลากรในสายงานห้องสมุด เพื่อบุคลากรเหล่านี้ได้ตระหนักถึงประโยชน์ของข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ที่มีต่อสำนักพิมพ์ ห้องสมุด และผู้เกี่ยวข้องกับข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ ซึ่งสามารถจัดทำได้ในรูปแบบต่างๆ เช่น การจัดประชุมประจำปีของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย การจัดทำเอกสาร การตีพิมพ์บทความ สัมมนา อภิปรายในวารสารต่าง ๆ รวมทั้งการให้การศึกษาในชั้นเรียน เป็นต้น

1.2 หอสมุดแห่งชาติ ควรเป็นศูนย์กลางรับผิดชอบการจัดทำข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ในประเทศไทย โดยให้บุคลากรของห้องสมุดเป็นผู้เตรียมข้อมูล เนื่องจากมีความพร้อมทางด้านบุคลากรและ เป็นแหล่งรวบรวมสิ่งพิมพ์ตามพระราชบัญญัติการพิมพ์ รวมทั้งเป็นผู้จัดทำเลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือและจัดทำบรรณานุกรมแห่งชาติ หอสมุดแห่งชาติสามารถประสานงานกับสำนักพิมพ์ ทั้งในด้านการติดตามสิ่งพิมพ์และการจัดทำข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ก็จะได้สะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น

1.3 การจัดทำข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ในประเทศต่างๆ ส่วนมาก มีรายละเอียดข้อมูลแบบย่อและเป็นแบบย่อหน้าแบบบัตรรายการ ผู้วิจัยเห็นด้วยกับการลงรายการข้อมูลแบบย่อ แต่รูปแบบนั้นควรเป็นรูปแบบบัตรรายการ เนื่องจากห้องสมุดขนาดเล็ก เช่น ห้องสมุดโรงเรียนสามารถคัดลอกหรือถ่ายสำเนาได้ทันที สำหรับการพิมพ์นั้นควรพิมพ์ไว้ด้านหลังหน้าปกใน

รายละเอียดส่วนข้อมูลในข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ ตามคณะทำงานร่างมาตรฐานข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากสหพันธ์ระหว่างประเทศว่าด้วยสมาคมและสถาบันห้องสมุด (IFLA) เสนอให้สหพันธ์ฯ พิจารณา ประกอบด้วย

1.3.1 ข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ ควรมีส่วนข้อมูลสมบูรณ์ที่สุดเท่าที่เป็นได้ แต่ถ้าจำเป็นอาจละส่วนข้อมูลที่ไม่สามารถระบุได้ขณะที่เตรียมข้อมูลนั้น

1.3.2 ข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ ควรประกอบด้วยส่วนสำคัญ 3 ส่วน คือ

1.3.2.1 ข้อมูลทางบรรณานุกรม
(Bibliographic Description)

1.3.2.2 จุดเข้าถึงรายการหนังสือ
(Cataloguing Access Points) หมายถึง ส่วนข้อมูลในรายการเพิ่มเติม ๗ ในแนวสืบค้น เช่น รายการเพิ่มชื่อบุคคล ชื่อสถานที่ ชื่อเรื่อง ชื่อชุด เป็นต้น

1.3.2.3 จุดเข้าถึงเนื้อเรื่อง
(Subject Access Points) หมายถึง ส่วนข้อมูลในรายการหัวเรื่อง และเลขหมู่หนังสือ

1.3.3 ส่วนข้อมูลทางบรรณานุกรมในข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ ควรลงรายการตามแบบอย่างหลักเกณฑ์สากลในการลงรายการบรรณานุกรม (International Standard Bibliographic Description- ISBD)

1.3.4 การกำหนดใช้รูปแบบของข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ขึ้นอยู่กับข้อตกลงระหว่างสำนักพิมพ์และหน่วยงานรับผิดชอบการจัดทำข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ของแต่ละประเทศ ที่สำคัญควรมีข้อความแสดงให้ทราบว่า เป็นข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ของประเทศใด จัดทำโดยหน่วยงานใด

1.3.5 ข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ ควรประกอบด้วย ส่วนข้อมูลซึ่งมีระดับความสำคัญของแต่ละส่วนข้อมูล (สุภาพร ภัทรนคร, 2533 : 43-45)

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเรื่องเวลาและค่าใช้จ่ายในการจัดหมู่และทำบัตรรายการหนังสือ เพื่อเป็นแนวทางให้เกิดความร่วมมือกันในการจัดหมู่และทำบัตรรายการหนังสือระหว่างห้องสมุดต่อไป

2.2 หลังจากมีการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ให้เป็นที่แพร่หลายแล้ว ควรมีการเลือกกลุ่มประชากรหรือกลุ่มตัวอย่างศึกษา เรื่องการใช้ประโยชน์จากข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์อีกครั้งหนึ่ง เพื่อสำรวจสภาพปัญหา ซึ่งจะ เป็นแนวทางให้มีการจัดทำโครงการข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ต่อไป

2.3 ควรศึกษาวิเคราะห์หลักเกณฑ์การลงรายการ และคู่มือเล่มต่าง ๆ ในการจัดหมู่และทำบัตรรายการหนังสือว่า มีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใดและสามารถแก้ไขให้เป็นมาตรฐานเดียวกันได้อย่างไร

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

จารุวรรณ สันตุโสภณ. วิทยานุกรมบรรณารักษศาสตร์ : A Cyclopedia of Librarianship. กรุงเทพฯ : สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, 2521.

วิสิทธิ์ จินตวงศ์. "ความร่วมมือระหว่างห้องสมุด," บรรณารักษศาสตร์ไทย : รวบรวมบทความคัดเลือกจากวารสารห้องสมุด, หน้า 57-62.

วิสิทธิ์ จินตวงศ์, บรรณาธิการ. กรุงเทพฯ : สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, 2520.

เสริมศรี เจริญผล. งานเทคนิคห้องสมุด. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2518.

อัมพร ทีชะระ, เลขหมู่และบัตรหลักสำหรับหนังสือภาษาไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2519.

บทความ

จุฑามาศ สุวรรณโครธ, "ศูนย์บริการห้องสมุดโรงเรียน," วิสามันต์ศึกษา, 9 (พฤษภาคม 2515), 35-36.

ชุติมา สัจจนันท์, "ศูนย์กลางการทำบัตรรายการและความร่วมมือในการทำรายการ." วารสารห้องสมุด, 22 (มกราคม-กุมภาพันธ์ 2521), 46-62.

พวงเพชร พงศ์กุล, "การกำหนดหัวเรื่องย่อยที่ใช้ตามหลังหัวเรื่องใหญ่ "ภาษาไทย", " บรรณศาสตร์, 7 (เมษายน 2527), 4-19.

- พิมพ์ อินแบน, "การตรวจชั้นหนังสือ : ผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการให้บริการของห้องสมุดระบบชั้นเปิด," ข่าวสารหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยขอนแก่น, 9 (สิงหาคม-ธันวาคม 2530), 3-16.
- วิภา ไกยสุขโช, "เทคโนโลยีใหม่ ๆ กับงานเทคนิคของห้องสมุดโดยทั่วไป," วารสารห้องสมุด, 25 (มกราคม-มีนาคม 2524); 74-82.
- สุนทร รสสุธาธรรม, "หอสมุดแห่งชาติออสเตรเลีย," วารสารห้องสมุด, 24 (กรกฎาคม-กันยายน 2523), 13-27.
- สุวัฒน์ ส่องแสงจันทร์, "แนวความคิดในการทำบัตรรายการแบบ Limited Cataloguing," บรรณศาสตร์, 4 (มกราคม 2524), 46-68.
- อรจักร สุวรรณโพธิศรี, "ความร่วมมือในการจัดหาหนังสือและทำบัตรรายการ," วารสารห้องสมุด, 19 (มีนาคม-เมษายน 2518), 147-152.

วิทยานิพนธ์

- ประยงค์ หัตถกิจจำรูญ, "การศึกษาระบบจัดหมู่หนังสือที่ใช้ในห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519).
- เพชรภรณ์ ทรัพย์ถือศักดิ์, "การศึกษาสภาพและการทำงานของห้องสมุดกระทรวงศึกษาธิการ" (วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตร์มหาบัณฑิต ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522).

ศุภลักษณ์ รัตนมณีฉัตร, "การบริหารงานการจัดหมู่หนังสือและทำบัตร
รายการของห้องสมุดมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร" (วิทยานิพนธ์
ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522).

สุภาพร ภัทรนคร, "การผลิตและการใช้ข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ภาษา
ไทยในเขตกรุงเทพมหานคร" (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหา
บัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะศิลป
ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2533).

อุทพันธ์ จิตราท, "ปัญหาการบริหารงานการทำบัตรรายการของห้องสมุด
โรงเรียนรัฐบาล ระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร" (ปริญญา
อักษรศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519).

สัมภาษณ์

สัมภาษณ์ กานต์มณี สักดิ์เจริญ, ศึกษาพิเศษ หน่วยศึกษาพิเศษ กรมสามัญ
ศึกษา, 19 ธันวาคม 2532.

สัมภาษณ์ ศิริภรณ์ จีร์ปภา, บรรณารักษ์ 6 ฝ่ายจัดหมู่และทำบัตรรายการ
หอสมุดแห่งชาติ ท่าวาสุกรี, 18 ธันวาคม 2532.

ภาษาต่างประเทศ

หนังสือ

Bainaves, John and Biskup, Peter. Australian Libraries.
2nd ed. London : Clive Bingley, 1975.

- Chan, Lois Mai. Cataloging and Classification : an Introduction. New York : McGraw-Hill, 1981.
- Hunter, Eric J. and Bakewell, K.G.B. Cataloguing. London : Clive Bingley, 1979.
- Hunter, Eric J. and Bakewell, K.G.B. Cataloguing. 2nd rev. and expanded ed. London : Clive Bingley, 1983.
- Lyle, Guy R. The Administration of the College Library. 4th ed. New York : H.W. Wilson, 1974.
- Pope, Elspeth, "Cataloging-in-Source," Encyclopedia of Library and Information Science, 4 (1970): 231-242.
- Prytherch, Ray, Comp. Harrod's Librarians Glossary of Terms Used in Librarianship Documentation and the Book Crafts and Reference Book. 6th ed. Hants : Gower, 1987.
- Seal, Alan ; Bryand, Philip and Hall, Carolyn. Full and Short Entry Catalogues : Library Needs and Uses. Hants : Gower, 1982.
- Vaillancourt, Pauline M. International Directory of Acronyms in Library, Information and Computer Sciences. New York : R.R.Bowker Company, 1980.

UNR77N

- Bryant, Phillip. "The Use of Cataloguing-in-Publication In United Kingdom Libraries," Journal of Librarianship, 15 (January 1983), 1-18.
- Clapp, Verner W. "CIP in Mid - 1970," Library Resources and Technical Services, 15 (Winter 1971), 12-23.
- Dunlap, Connie R. "Cataloging In Publication," Library Journal, (October 1974), 2573-3583.
- Gislason, Thora. "CIP : How It's Being Used," Canadian Library Journal, 43 (December 1986), 413-416.
- Godwin, Ruta Pempe and Vita, Susan H. "Management Information for the CIP Program Using SAS," Information Technology and Libraries, 7 (June 1988), 154-165.
- Massonneau, Suzanne. "Bibliographic Control and Cataloging Cost Control : Interlocking Problems," Library Journal, 98 (June 1973), 1890-1893.
- Vita, Susan. "Getting More CIP in the Center," School Library Media Quarterly, 13 (Winter 1985), 41-44.

Welsh, William J. "Report on Library of Congress Plans for Cataloging in Publication," Library Resources and Technical Services, 15 (Winter 1971), 23-27.

Wheeler, Joseph L. "Top Priority for Cataloging-in-source," Library Journal, 94 (September 1969), 3007-3013.

_____. "Why We Must Have Cataloging in Publication," Library Resources and Technical Services, 15 (Winter 1971), 6-12.

Wingate, Henry W. "Cataloging-in-Publication : Problems and Prospects," Library Resources and Technical Services, 16 (Fall 1972), 423-432.

ભારતવર્ષ

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

18 สิงหาคม 2533

เรื่อง ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

เรียน บรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายจัดหมู่และทำบัตรรายการ

ด้วยข้าพเจ้า นางสาวพรทิพา ชนะวรรโณ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มีความประสงค์ที่จะรวบรวมข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์เพื่อประกอบการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิตเรื่อง "การใช้ประโยชน์จากข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ในการทำบัตรรายการ ของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย"

ข้าพเจ้าใคร่ขอความกรุณาจากท่าน ได้โปรดตอบแบบสอบถามที่แนบมาพร้อมกับจดหมายฉบับนี้ ความคิดเห็นของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับการวิจัยในครั้งนี้

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะได้รับความกรุณาจากท่าน และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวพรทิพา ชนะวรรโณ)

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

แบบสอบถาม

เรื่อง การใช้ประโยชน์จากข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ (CIP)

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามและสถานภาพของห้องสมุด
คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ลงใน

สถานภาพส่วนตัว

1. เพศ
 ชาย หญิง
2. อายุ
 20-24 ปี 25-29 ปี
 30-34 ปี 35-39 ปี
 40 ปี ขึ้นไป
3. ทำนจบการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชา
 บรรณารักษศาสตร์ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
4. วุฒิการศึกษาสูงสุด
 ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี
 ปริญญาโท สูงกว่าปริญญาโท
5. ทำนรับผิดชอบงานวิเคราะห์หมวดหมู่ฯ มาเป็นระยะเวลา
 น้อยกว่า 1 ปี 1-5 ปี
 6-10 ปี 10 ปีขึ้นไป
6. ทำนรับผิดชอบวิเคราะห์หมวดหมู่ฯ หนังสือ
 ภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ
 ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ

สถานภาพห้องสมุด

7. เนื้อที่ทั้งหมดของห้องสมุด ตารางเมตร
8. ได้รับงบประมาณดำเนินการในปีงบประมาณ 2532 เป็นเงิน
..... บาท
9. จำนวนหนังสือภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ (ทั้งที่ซื้อและรับบริจาค
รวมกัน) ปีงบประมาณ 2532 รวม เล่ม
หนังสือภาษาไทย เล่ม
หนังสือภาษาต่างประเทศ เล่ม
10. จำนวนหนังสือเข้า (ทั้งที่ซื้อและรับบริจาครวมกัน) ปีงบประมาณ 2532
จำนวน เล่ม
หนังสือภาษาไทย เล่ม
หนังสือภาษาต่างประเทศ เล่ม
11. จำนวนวารสารภาษาไทยและต่างประเทศ (ทั้งที่ซื้อและรับบริจาครวมกัน)
ปีงบประมาณ 2532 ชื่อเรื่อง
วารสารภาษาไทย ชื่อเรื่อง
วารสารภาษาต่างประเทศ ชื่อเรื่อง
12. จำนวนบุคลากรทั้งหมดของห้องสมุด คน
จำแนก เป็น
นักวิชาการ คน
บรรณารักษ์ คน
บรรณารักษ์วิเคราะห์หมวดหมู่ฯ
เฉพาะหนังสือภาษาไทย คน
บรรณารักษ์วิเคราะห์หมวดหมู่ฯ
เฉพาะหนังสือภาษาต่างประเทศ คน
บรรณารักษ์วิเคราะห์หมวดหมู่ฯ
ทั้งหนังสือภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ คน
เจ้าหน้าที่ห้องสมุด คน
อื่น ๆ คน

13. ระบบการบริหารงานห้องสมุด

- ศูนย์กลาง (Centralization) ในด้าน
- เอกเทศ (Decentralization)
- ประสานงานระหว่างห้องสมุด (Coordinated decentralization) ในด้าน
- อื่น ๆ

14. ความร่วมมือกับห้องสมุดมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ในด้านวิเคราะห์หมวดหมู่ฯ

- ไม่มี
- มี
- ถ้ามี มีในด้านใดบ้าง
- แลกเปลี่ยนบัตรรายการระหว่างห้องสมุด
- ใช้คู่มือประกอบการจัดหมู่ฯ ร่วมกัน

15. เมื่อเกิดปัญหาในการวิเคราะห์หมวดหมู่ฯ ท่านใช้วิธีใดในการแก้ปัญหา

- ปรึกษามัคคุเทศก์ร่วมงาน
- ตัดสินใจเอง
- เก็บรวบรวมไว้ จนกว่าจะมีเวลาเพียงพอให้พิจารณาอีกครั้งในภายหลัง
- อื่น ๆ

16. ฝ่ายวิเคราะห์หมวดหมู่ฯ มีคู่มือการปฏิบัติงานหรือไม่

- มี (ถ้ามีโปรดตอบข้อ 17 ต่อไป ถ้าไม่มีโปรดข้ามไปตอบข้อ 18)
- ไม่มี

17. หนังสือคู่มือชื่อใดที่ให้ประโยชน์มากที่สุดในการปฏิบัติงานวิเคราะห์หมวดหมู่ฯ

- The National Union Catalog (NUC)
- American Book Publishing Record (BPR)
- British National Bibliography (BNB)
- อื่น ๆ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากข้อมูลบัตรรายการใน
สิ่งพิมพ์ (CIP)

18. ห้องสมุดของท่าน ใช้ประโยชน์จากข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์
ของหนังสือภาษาต่างประเทศ โดย

ใช้ทุกรายการ

เลือกใช้บางรายการ

ใช้ประโยชน์จากข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์

ของหนังสือภาษาไทย โดย

ใช้ทุกรายการ

เลือกใช้บางรายการ

ไม่ใช้ประโยชน์จากรายการทุกรายการของ

ข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์

จากหนังสือภาษาไทย

จากหนังสือภาษาต่างประเทศ

19. ถ้าห้องสมุดของท่านไม่ใช้ประโยชน์จากรายการทุกรายการของข้อมูลบัตร
รายการในสิ่งพิมพ์ กรุณาเครื่องหมาย ลงในช่องว่างตามเหตุผล
ที่เป็นจริง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

เหตุผล	ไม่ใช้ข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์	
	หนังสือภาษาไทย	หนังสือภาษาต่างประเทศ
1. ข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ มีรายละเอียดเกินความ จำเป็น เช่น หัวเรื่องมาก เกินความจำเป็น		
2. ข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ มีรายละเอียดน้อยเกินไป		

เหตุผล	ไม่ใช่ข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์	
	หนังสือภาษาไทย	หนังสือภาษาต่างประเทศ
<p>3. ไม่เห็นด้วยกับการลงรายการของบัตรรายการในสิ่งพิมพ์</p> <p>4. ข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ไม่เหมาะสมกับห้องสมุด</p> <p>5. หนังสือที่มีข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ มีจำนวนน้อย</p> <p>6. ไม่เห็นว่าบัตรรายการในสิ่งพิมพ์จะช่วยประหยัดงบประมาณและแรงงาน</p> <p>7. ข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์มีรายการที่มีความจำเป็นสำหรับการลงรายการในบัตรรายการของห้องสมุดไม่ครบถ้วน เช่น ไม่มีเลขหมู่ เป็นต้น</p> <p>8. มีหนังสือคู่มือช่วยในการปฏิบัติงานวิเคราะห์หมวดหมู่ฯ (ตามรายการในข้อ 17 ข้างต้น)</p> <p>9. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....</p>		

20. ถ้าห้องสมุดของท่านใช้ประโยชน์จากข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ของหนังสือภาษาต่างประเทศ กรุณาภาเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างข้างล่างนี้ ตามรายการข้อที่ห้องสมุดท่านใช้ประโยชน์ หากรายการใดไม่ใช่ โปรดปล่อยว่างไว้

รายการข้อมูล	ลักษณะการใช้		หมายเหตุ
	ใช้ทั้งหมด	นำมาดัดแปลงให้เข้ากับห้องสมุด	
1. ชื่อผู้แต่งที่เป็นบุคคล			
2. ชื่อผู้แต่งที่เป็นนิติบุคคล			
3. ชื่อผู้แต่งร่วม			
4. ชื่อผู้แปล			
5. ชื่อผู้รวบรวม			
6. ชื่อบรรณาธิการ			
7. ชื่อเรื่องจริง			
8. ชื่อชุด			
9. หมายเหตุ			
10. หัวเรื่อง			
11. แนวสืบค้น			
12. เลขหมู่ระบบรัฐสภาอเมริกัน			
13. เลขหมู่ระบบทศนิยมดิวอี้			
14. เลขหมู่ระบบ NLM			

รายการข้อมูล	ลักษณะการใช้		หมายเหตุ
	ใช้ทั้งหมด	นำมาคัดแปลงให้เข้ากับห้องสมุด	
15. เลขมาตรฐาน สากลประจำ หนังสือ (ISBN)			
16. เลขบัตรรายการ ของระบบรัฐสภา อเมริกัน			

21. ถ้าห้องสมุดของท่านใช้ประโยชน์จากข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ของหนังสือ
ภาษาไทย กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องข้างล่างนี้ตามรายการข้อที่
ห้องสมุดของท่านใช้ประโยชน์ หากรายการใดไม่ใช้โปรดปล่อยว่างไว้

รายการข้อมูล	ลักษณะการใช้		หมายเหตุ
	ใช้ทั้งหมด	นำมาคัดแปลงให้เข้ากับห้องสมุด	
1. ชื่อผู้แต่งที่เป็นบุคคล			
2. ชื่อผู้แต่งที่เป็นนิติ บุคคล			
3. ชื่อผู้แต่งร่วม			
4. ชื่อผู้แปล			
5. ชื่อผู้รวบรวม			
6. ชื่อบรรณาธิการ			
7. ชื่อเรื่องจริง			

รายการข้อมูล	ลักษณะการใช้		หมายเหตุ
	ใช้ทั้งหมด	นำมาดัดแปลงให้เข้ากับห้องสมุด	
8. ชื่อเรื่องเทียบเคียง			
9. ครั้งที่พิมพ์			
10. สถานที่พิมพ์			
11. สำนักพิมพ์/ โรงพิมพ์			
12. ปีที่พิมพ์			
13. จำนวนเล่ม/ จำนวนหน้า			
14. ภาพประกอบ ตาราง แผนที่ ฯลฯ			
15. ชื่อชุด			
16. หมายเหตุ			
17. หัวเรื่อง			
18. แนวสืบค้น			
19. เลขหมู่ระบบรัฐสภา อเมริกัน			
20. เลขหมู่ระบบทศนิยม คิวอี้			
21. เลขประจำหนังสือ สากล (ISBN)			

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นของบรรณารักษ์เกี่ยวกับความสำคัญของ
ข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์

22. ท่านคิดว่าข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ มีความสำคัญหรือมีประโยชน์ใน
ด้านใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ช่วยประหยัดงบประมาณ
- ช่วยประหยัดเวลา
- ช่วยประหยัดแรงงาน
- ช่วยขจัดความซ้ำซ้อนในงานวิเคราะห์หมวดหมู่
- ช่วยขจัดปัญหาหนังสือที่ค้างค้าง
- ช่วยลดข้อจำกัดในการอ่านสิ่งพิมพ์ต่างประเทศบางสาขาวิชา
- ทำให้หนังสือนำออกบริการได้เร็วขึ้น
- ทำให้บัตรรายการเป็นมาตรฐานเดียวกัน
- ช่วยในการจัดหาหนังสือที่มีเนื้อหาสัมพันธ์กันได้
- ช่วยให้สะดวกในการยืมระหว่างห้องสมุดและการรวบรวม
บรรณานุกรม
- อื่น ๆ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเพื่อเสนอรูปแบบการจัดทำข้อมูลบัตรรายการใน
สิ่งพิมพ์ในประเทศไทย

23. ท่านคิดว่า ควรมีการจัดทำข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ ในประเทศ
ไทยหรือไม่

- ควร
- ไม่ควร เพราะ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - ไม่เห็นความสำคัญของข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์
 - ไม่มีหน่วยงานที่รับผิดชอบในเรื่องนี้โดยตรง
 - ห้องสมุดแต่ละแห่งไม่ได้ใช้ข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์
เต็มที่ตามที่ลงไว้

- ทำให้ราคาหนังสือเพิ่มขึ้น เนื่องจากสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายในการจัดทำข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์
- บรรณารักษ์สามารถหาแต่ละรายการจากตัวเล่มหนังสือได้
- อาจจะไม่ได้รับความร่วมมือจากสำนักพิมพ์
- ทำให้การพิมพ์หนังสือช้าลง
- มีปัญหาด้านเทคนิคในการพิมพ์ข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ลงในด้านหลังของหน้าปกใน
- บางครั้งไม่เห็นด้วยกับการลงรายการของข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์
- ยังต้องมีเจ้าหน้าที่ช่วยคัดลอก ไม่สามารถนำไปใช้ได้ทันทีเหมือนบัตรรายการสำเร็จรูป
- ไม่เห็นว่าช่วยประหยัดงบประมาณและแรงงาน
- ไม่เห็นว่าช่วยให้เกิดแบบแผนในการทำบัตรรายการ
- ห้องสมุดที่เคยทำบัตรรายการและให้เลขหมู่หนังสือเองมาก่อน เมื่อมีการจัดทำข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ก็ต้องปรับปรุง แก๊ไข บัตรรายการใหม่ รวมถึงการเปลี่ยนแปลงเลขหมู่ที่สันหนังสือ หัวเรื่อง/รายการอื่น ๆ ด้วย
- อื่น ๆ

24. ถ้าควรมี ท่านคิดว่า หน่วยงานใดควรรับผิดชอบเป็นศูนย์กลางในการจัดทำข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์

- หอสมุดแห่งชาติ
- สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย
- ห้องสมุดมหาวิทยาลัย
- สำนักพิมพ์
- อื่น ๆ

25. ท่านคิดว่า ควรมีรายการข้อมูลใดบ้าง ในการจัดทำข้อมูลบัตรรายการ
ในสิ่งพิมพ์ในประเทศไทย

รายการข้อมูล	ลักษณะความจำเป็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ชื่อผู้แต่งที่เป็นบุคคล					
2. ชื่อผู้แต่งที่เป็นนิติบุคคล					
3. ชื่อผู้แต่งร่วม					
4. ชื่อผู้แปล					
5. ชื่อผู้รวบรวม					
6. ชื่อบรรณาธิการ					
7. ชื่อเรื่องจริง					
8. ชื่อเรื่องเทียบเคียง					
9. ครั้งที่พิมพ์					
10. สถานที่พิมพ์					
11. สำนักพิมพ์/ โรงพิมพ์					
12. ปีที่พิมพ์					
13. จำนวนเล่ม/จำนวนหน้า					
14. ภาพประกอบ ตาราง แผนที่ ฯลฯ					
15. ชื่อชุด					
16. หมายเหตุ					
17. หัวเรื่อง					
18. แนวสืบค้น					
19. เลขหมู่ระบบรัฐสภาอเมริกัน					
20. เลขหมู่ระบบทศนิยมดิวอี้					
21. เลขประจำหนังสือสากล (ISBN)					

26. ท่านคิดว่า ควรจัดทำข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ ในรูปแบบใด
- [] บัตรรายการ
 - [] รูปแบบใดก็ตาม แต่ต้องมีข้อมูลบัตรรายการครบทุกรายการ
27. ท่านคิดว่า ควรจัดพิมพ์ข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ไว้ตรงส่วนไหนของสิ่งพิมพ์
- [] ด้านหลังของหน้าปกใน
 - [] ใบบ่มปก
 - [] ปกหลัง
 - [] โคลโลโฟน (Colophon)
 - [] อื่น ๆ
28. ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการจัดทำข้อมูลบัตรรายการในสิ่งพิมพ์ในประเทศไทย
-
-
-

ประวัติผู้เขียน

นางสาวพรทิพา ชนธวรรโฒ เป็นบุตรของ นายวิญญู และนางลิบ ชนธวรรโฒ เกิดเมื่อวันที่ 20 เดือนพฤศจิกายน พุทธศักราช 2503 ที่ตำบล น้ำน้อย อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ ที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เมื่อปีพุทธศักราช 2526 ในปีพุทธศักราช 2531 ได้เข้าศึกษาในระดับปริญญา มหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัย เดียวกัน และสำเร็จการศึกษาเมื่อปีพุทธศักราช 2536 ปัจจุบันรับราชการ ตำแหน่งบรรณารักษ์ ระดับ 4 ฝ่ายหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร สำนัก วิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่